

Utställningsutlåtande

Detaljplan för del av fastigheterna Akalla 4:1 och Akalla 4:3, begravningsplats i Järva friområde i stadsdelen Akalla i Stockholm Dp 2006-16107

Innehåll

Sammanfattning	1
Bakgrund.....	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Utställning	3
Synpunkter inkomna under utställning	3
Remissinstanser	4
Sakägare enligt fastighetsförteckningen.....	15
Övriga.....	23
Sent inkomna yttranden	66
Synpunkter inkomna under samråd och utställning som ej tillgodosetts	67
Stadsbyggnadskontorets ställningstagande	68
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	78

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra en ny begravningsplats med utrymme för totalt ca 20 000 gravar varav ca 9 000 kistgravar, minneslundar, en servicebyggnad och två ceremonibyggnader. Begravningsplatsen ska utformas i huvudsak enligt det framtagna gestaltungsprogrammet. Den övergripande gestaltungsprincipen är att begravningsplatsen ska utformas som flera separata ”begravningsöar” inom ett i övrigt relativt orört landskap.

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Planförslaget ställdes ut 2016-03-23 – 2016-04-20. Under utställningen har 117 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller bullernivåerna på den planerade begravningsplatsen,

ianspråktagande av Tidens väg för fordonstrafik, utformning och gestaltning av byggnader och övriga byggnadsverk (murar, staket och vägar) samt hantering av dag- och spillvatten och den föreslagna våtmarkens påverkan på de befintliga ledningarna och anläggningarna inom området. De flesta sakägare och övriga (ej sakägare) som framfört synpunkter önskar att begravningsplatsen lokaliseras på annan plats eller att ytan minskas samt att den befintliga diskgolfbanan bevaras.

I den sammanvägda bedömningen av inkomna synpunkter bedömer stadsbyggnadskontoret att behovet av en begravningsplats i västra Stockholm väger tyngre än intresset för bevarandet av den nuvarande verksamheten (Järva Disc Golf Park).

Stadsbyggnadskontorets bedömning är vidare att den föreslagna användningen för begravningsändamål är förenligt med kulturresevatets syften samt är förenligt med rekreations- och friluftintresset för Järva friområde. Marken anses lämpad för begravningsändamål.

Revideringar av planhandlingar har gjort dels utifrån inkomna synpunkter och dels utifrån stadsbyggnadskontorets egna vidare arbete. Revideringarna utgörs av tillägg, förtydliganden och redaktionella ändringar och bedöms som små revideringar. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ändringarna inte är av så väsentlig grad att en ny utställning krävs. I plankartan har sidhänvisningen till avsnittet Gestaltungsprinciper i planbeskrivningen justerats, fornlämningarna har fått en tydligare markering samt att plankartan har kompletterats med information gällande att alla markåtgärder inom fornlämningsområde måste tillståndsprövas enligt 2 kap. kulturmiljölagen. I planbeskrivningen har rubrikerna Buller, Fornlämningar, Vägar och trafik och Gestaltungsprinciper uppdaterats och kompletterats. I genomförandebeskrivningen har rubriken Etappvis utbyggnad kompletterats samt att två rubriker gällande Geoteknik och Skydd av befintliga ledningar och anläggningar har lagts till.

Efter utställningen har bullerutredningen kompletterats med nya uppgifter från Trafikverket. Den geotekniska utredningen har kompletterats med ett PM som tydligare beskriver de geotekniska förutsättningarna för planområdet.

Kontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen och föreslår att förslag till detaljplan godkänns och därefter förs vidare till kommunfullmäktige för antagande.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra en ny begravningsplats med utrymme för totalt ca 20 000 gravar varav ca 9 000 kistgravar, minneslundar, en servicebyggnad och två ceremonibyggnader. Begravningsplatsen ska utformas i huvudsak enligt det framtagna gestaltningsprogrammet, som utgör ett underlag till planhandlingarna. Den övergripande gestaltningsprincipen är att begravningsplatsen ska utformas som flera separata ”begravningsöar” inom ett i övrigt relativt orört landskap.

Begravningsplatsen kommer att byggas ut i etapper där etapp 1 kommer ta i anspråk de sydöstra delarna av planområdet och det fullt utbyggda förslaget kommer att innefatta hela Granholmstoppen.

Kyrkogårdsförvaltningen anordnade 2009-2010 en internationell allmän arkitekttävling, som vanns av det danska arkitektkontoret Arkitekt Kristine Jensen Tegneste i samarbete med den danske arkitekten Poul Ingemann. Det vinnande bidraget ”Öarna” har bearbetats och resulterat i ett gestaltningsprogram. Gestaltningsprinciperna för begravningsplatsen utgår från gestaltningsprogrammet.

Ett programsamråd för programförslaget hölls under hösten 2012 och ett plansamråd för detaljplanen hölls under hösten 2014.

Utställning

Aktuell detaljplan ställdes ut under perioden 2016-03-23 – 2016-04-20. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Övriga informerades genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet 2016-03-23. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, i Husby bibliotek, Edvard Griegsgången 9; Kista bibliotek och lärcenter, Kista Galleria; Tensta bibliotek, Hagstråket 13; Rinkeby bibliotek, Skårbygränd 1; Spånga bibliotek, Värsta allé 12; Medborgarkontoret i Husby, Edvard Griegsgången 11 A; Medborgarkontoret i Rinkeby, Rinkebystråket 79; Medborgarkontoret i Tensta, Tenstagången 49 samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Synpunkter inkomna under utställning

Nedan redovisas de synpunkter som inkom under utställningen. Yttrandena i sin helhet med eventuella bilagor finns att tillgå i ärendet, besök stadsbyggnadsexpeditionen.

Remissinstanser

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer att förslaget, under nu kända förhållanden, inte strider mot de intressen som Länsstyrelsen har att bevaka enligt 12 kap. 1 § ÄPBL.

Övrigt/Uppllysning

Fornlämningar

Planen är anpassad till befintliga fornlämningar och till de fornlämningar som påträffades vid den arkeologiska utredningen etapp 1 och 2 från 2015. Länsstyrelsen anser dock att markeringen av fornlämningsområdena på plankartan behöver bli tydligare. Plankartan bör även kompletteras med en text där det framgår att alla markåtgärder inom fornlämningsområden måste tillståndsprövas enligt 2 kap. kulturmiljölagen. Denna text kan eventuellt rymmas inom en separat ruta. Objekt 10 (e320 är utsatt inom området) är markerad som fornlämning på plankartan men är en övrig kulturhistorisk lämning så den markeringen bör tas bort. I planbeskrivningen, sid 13 står Objekt 2 som fornlämning, det bör stå stensträng.

Planens genomförbarhet

För närvarande prövas ansökan om dispens och tillstånd från markavvattningsbestämmelserna och anläggande av våtmark av Länsstyrelsens Enhet för miljöskydd. Avgörande för planens genomförbarhet är att dispens och tillstånd kan lämnas.

AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad

Fortum Värme anför följande till remissens besvarande:

Fjärrvärme/Fjärrkyla: AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, PoD/Nät Anläggning får till remissens besvarande anför följande: Inom planområdet finns befintliga fjärrvärmeledningar belägna i tunnel.

Undermarksanläggningar: Fortum Värme har undermarksanläggning finns inom området. Vid eventuella aktiviteter som innebär sprängning, fullborrning, linsågning, hydralspräckning, bergspräckning eller vid djupare schaktning ska Fortum kontaktas för godkännande.

Föreningen Rädda Järvafältet

Detaljplanen bör avvisas. Begravningsplatsen bör ges det läge som presenterades i samrådet 2012. Planerna på Stockholmsporten utgör inget hinder eftersom dessa strider mot miljöbalken och därför inte är möjliga att genomföra. Det finns därför inga skäl att placera begravningsplatsen i det nya, mera östliga och på flera sätt sämre läge planen innebär. Åtgärderna mot buller måste förstärkas.

Föreningen Rädda Järvafältet är i huvudsak positiv till det redovisade förslaget. Särskilt välkomnar vi att området kommer att utnyttjas på ett sådant sätt att tillgängligheten för friluftsliv snarast förbättras. Särskilt värdefulla inslag i förslaget är a/ anläggandet av ett nytt våtmarksområde, b/ bortforsling av vissa förorenade massor vilket minskar tillförseln av tungmetaller m.m. till Igelbäcken, c/ en något ökad tillrinning till Igelbäcken, d/ förstärkta skötselinsatser för att upprätthålla naturvärden genom bl.a. friställning av större ekar och tallar samt e/ minskad instängsling. Vi vill samtidigt – liksom i vårt samrådsyttrande från 2014 – påpeka att begravningsplatsen borde ha förlagts i det läge som ursprungligen planerades, dvs. längre västerut och med gräns mot den framtida Förbifart Stockholm (bilaga, finns att tillgå i ärendet, besök stadsbyggnadsexpeditionen). Placeringen ändrades plötsligt mellan de bägge samråden 2012 resp. 2014 då tanken att anlägga den s.k. Stockholmsporten med bostadsbebyggelse i kulturreservatets sydvästra hörn E18/Förbifart Stockholm plötsligt dök upp. I samrådsmaterialet 2014 motiverades begravningsplatsens nya läge med att dess utsträckning västerut begränsades av planerna på Stockholmsporten. Denna missledande och felaktiga information återfinns, såvitt vi har kunnat finna, inte i det nu remitterade materialet. Här redovisas och förordas samma egendomliga utformning och lokalisering av begravningsplatsen, men denna gång utan något försök att relatera det nya läget till ursprungsplanerna. I vårt samrådsyttrande 2014 noterade vi att beskrivningen av motiven för att flytta begravningsplatsen till det nya, sämre läget var vilseledande. Vi antog att förvaltningen och nämnden på något vis skulle ha försökt bemöta vår argumentation under processen. I den samrådsredogörelse som finns utlagd på stadens hemsida (men som av någon anledning inte ingår i det utställda materialet), redovisas vår analys av Stockholmsportens olaglighet, men synpunkten kommenteras eller bemöts överhuvudtaget inte. För att Stockholmsporten ska kunna byggas i denna del av reservatet krävs att kulturreservatet Igelbäcken i berörda delar formellt upphävs eller att dispens medges för ingrepp långt utöver vad reservatsbeslutet tillåter. För att sådana beslut ska kunna tas, krävs enligt miljöbalken ”synnerliga skäl” (Miljöbalken 7 kap. 7§), ett krav en anläggning av typen Stockholmsporten definitivt inte uppfyller (se bl.a. Prop. 1997/98:45, författningskommentarer och avsnitt 4.13.2). Eftersom staden rimligen är medveten om att dessa delar av planerna på Stockholmsporten således är i strid med miljöbalken är det besynnerligt att den utsiktslösa planeringen av bebyggelse inom kulturreservatet drivs vidare. Värre är att illusionen om att Stockholmsporten skulle ge möjlighet att bygga bostäder i Igelbäckens kulturreservat fått till följd att den

begravningsplats som nu planeras får en sämre utformning och placering än det samrådsförslag staden remitterade 2012.

Med beklagande tvingas vi konstatera att planeringen av detta projekt på grund av missbedömningar och villfarelser någonstans inom staden, om den utställda detaljplanen genomförs, tyvärr inte kommer att få den goda utformning den förtjänar och som är möjlig enligt de givna förutsättningarna. Med ytterligare beklaganden tvingas vi därför begära att det utställda förslaget till detaljplan avvisas och att en omarbetad plan, baserad på den övergripande utformning som föreslogs 2012, istället tas fram för godkännande. I övrigt vill vi upprepa vår begäran i samrådsyttrandet 2014 om ytterligare förstärkningar av bullerskyddet – bullernivåer uppemot 60 dBA är oacceptabla inom ett rekreations- och friluftsområde, särskilt inom en begravningsplats i ett sådant område.

Stadsmuseet

Kulturhistorisk värden

Området ligger inom Igelbäckens kulturresevat. Igelbäckens dalgång har varit bebyggd och brukad under lång tid. Den är del av ett tydligt järnålderslandskap där ägo- och gårdsgränser fortfarande kan avläsas. Ett antal fornlämningar finns bevarade inom området. Det är både boplatzlämningar, gravfält och agrara lämningar som stensträngar och fossila åkrar.

En stor del av området täcks av Granholmstoppen, en f.d. deponi för schaktmassor som anlades när Järva stadsdelar och tunnelbana byggdes på 1960- och 70-talen. När tippen avslutats jordtäcktes den och fick en medveten gestaltning med plåtåer, raviner och trädplanteringar. På platsen fanns tidigare ängar och våtmarker. Planområdets kulturlandskap, fränsett Granholmstoppen, är välbevarat och synnerligen värdefullt. Fornlämningarna är skyddade enligt kulturmiljölagen. Till en fornlämning hör också ett så stort område som behövs för att bevara fornlämningen med hänsyn till dess art och betydelse. Länsstyrelsen avgör områdets storlek. Om föreslagen plan kommer att beröra någon av fornlämningarna måste tillstånd till detta inhämtas av Länsstyrelsen.

Stadsmuseets synpunkter

Stadsmuseet anser att stor hänsyn måste tas till det befintliga ålderdomliga kulturlandskapet och att det vårdas, gärna genom betesdrift, så att det blir avläsbart för framtida generationer. Genom kontinuerliga och väl genomförda skötselinsatser och planerad information om områdets historia kan en ytterligare dimension av en mångkulturell begravningsplats erhållas.

Stadsmuseet har tidigare framfört, remissvar 2014-12-11, vikten av att de planerade anläggningarna inte får stycka upp kulturlandskapet

så att sammanhangen går förlorade. De i gestaltningsprogrammet illustrerade avgränsningarna av de olika ”öarna” har alltför starkt markerade gränser och att materialvalet bör bättre anpassas till den omgivande naturen. Stadsmuseet ansåg att en maxhöjd på 1,3 m var för hög. Stadsmuseets åsikt var också att entrébyggnaderna var alltför dominanta i landskapet.

Nuvarande planförslag medger fortfarande en maxhöjd på 1,3 m och materialvalen är inte fastställda i planbestämmelserna. Planförslaget redovisar samma utnyttjandegrad som i tidigare planförslag. Stadsmuseet vidhåller tidigare framförda synpunkter.

Det tidigare planförslaget redovisade markerade platser för parkering. De är nu borttagna ur föreliggande förslag. Det får då antas att de är tänkta att ligga inom markerade användningsområden. De planerade områdena för begravningsöarna är inte markerade på plankartan med beteckning vilket bör kompletteras. Stadsmuseet ställde sig också frågande till hur angöringen vid infarterna var tänkt att lösas då ena vägen är en del av ”Tidens väg” och biltrafik där är otänkbart. Angöringsfrågorna är fortfarande inte lösta i nuvarande förslag.

Stadsmuseet har framfört att fornlämningarna bör ges en tydligare markering på kartan och att planbestämmelserna på kartan bör kompletteras med att fornlämningarna är skyddade enligt lag, om de berörs måste tillstånd till detta sökas ifrån Länsstyrelsen. Förtydliganden och kompletteringar och har inte gjorts. Stadsmuseet vidhåller att så fortfarande bör ske.

Det är bra att man i förslaget flyttat på placeringen av en minneslund ifrån fornlämning RAÄ 407:1. Men markeringen av fornlämningen har försvunnit ur plankartan.

I planbestämmelserna under rubrikerna utformning, utförande och administrativa bestämmelser a1 och a2 hänvisas till avsnittet *Gestaltungsprinciper* i planbeskrivningen sidan 21. Det är fel sidhänvisning, det ska vara sidan 22.

Planförslaget är generellt svårtolkat och lämnar mycket av detaljutformningen till bygglovsskedet. Det skulle vara önskvärt med en tydligare reglering i planen av flera frågor bl.a. gestaltningsfrågor, materialval och angöringsfrågor av trafiken för att säkerställa platsens kulturhistoriska värden.

Ellevio

Ellevio AB har ett 110 kV-kabelstråk i den södra delen av planområdet som ska beaktas i samband med exploateringen.

Ellevio har nyligen förlagt dessa kablar och avser inte att flytta eller omskarva dessa. Vidare har Ellevio ej driftsatta 110 kV-oljekablar strax söder om området. Kablarna kan tas bort och saneras om de exponeras, detta efter överenskommelse. Vi vill bli kontaktade i god tid innan ledningssamordning inleds.

Idrottsförvaltningen

Förvaltningen får som svar på remissen hänvisa till tidigare svar där förvaltningen framföra att det är viktigt att säkerställa att discgolfen får en alternativ plats för att utöva sin verksamhet och att skärmflygningen ges möjlighet att finnas kvar.

Det är vidare av stor vikt att området utformas på ett sådant sätt att det fortfarande blir en öppen och tillgänglig plats för rekreation och friluftsliv.

Idrottsförvaltningen öskar vara delaktiga i det fortsatta arbetet med att utforma platsen för friluftsliv samt för att säkerställa ytor för discgolfen och skärmflyget.

Trafikförvaltningen, Stockholms läns landsting

Under samrådet framförde trafikförvaltningen att gångvägar mellan planområdet och kollektivtrafiken bör utformas säkra, trygga, gena, attraktiva och tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Vidare framfördes att utformningen av närliggande hållplats vid Akallälänken ska utformas i enlighet med trafikförvaltningens riktlinjer. Trafikförvaltningen har inga ytterligare synpunkter.

Stockholm Vatten VA AB

Dricksvattenförsörjning och spillvattenavledning

Dricksvattenanslutning finns inte till aktuellt område och nya ledningar behöver därför anläggas för att försörja området.

Idag sker ingen spillvattenavledning från Järvafältet och nya ledningar behöver anläggas för att avleda spillvatten från området. Troligen föreligger behov av pumpning från området till det allmänna avloppsnätet då anslutning kommer ske till den planerade bebyggelsen på Tenstaterassen. Inför exploateringen av Tenstaterassen pågår för närvarande en VA-utredning som även kommer ta med alternativ för en framtida anslutning av begravningsplatsen.

Dagvatten och dränvatten

Stockholm Vatten ställer sig tveksamma till den slutsats som dras angående halterna av sjukdomsframkallande mikroorganismer i gravvattnet (dränvattnet från begravningsplatser). Stockholm Vattens mätningar på Skogskyrkogården (1972-75 och år 2000) visar på varierande höga till mycket höga halter på

indikatororganismer för sjukdomsframkallande mikroorganismer i både dag- och dränvatten, även höga kvävehalter konstaterades. Gravvattnet är normalt klassat som avloppsvatten(spillvatten) och i det aktuella fallet leds det därför till Henriksdals reningsverk. Vi anser att om ett kontrollprogram utarbetas så bör även förekomsten av sjukdomsframkallande mikroorganismer studeras.

I planförslaget antas att; "Vatten från våtmarken ska kunna omhändertas via anslutning till det kommunala VA-nätet om en situation uppstår där det inte får ledas till Igelbäcken". Enligt utredningar kopplade till planförslaget föreligger risk att vattnet förorenas antingen via dränvatten från gravplatser eller från ökad föroreningsspridning från Granholmstoppen tex lakvatten. Dessa två föroreningskällor ger olika förutsättningar vad gäller omhändertagande via det kommunala VA-nätet. Dränvatten från begravningsplatser (gravvatten) är att betrakta som spillvatten och ska ledas till spillvattennätet. Lakvattenpåverkat dagvatten/dränvatten får inte ledas till spillvatten- eller dagvattensystemet utan föregående reningsåtgärder enligt gällande anvisningar. I föreliggande fall finns risken för en kombination av tungmetaller och andra föroreningar vilket ger en komplexitet vad gäller val av reningsåtgärder innan anslutning till VA-nätet. Stockholm Vatten anser inte att det är tillräckligt redovisat eller utrett hur en anslutning till det kommunala ledningsnätet ska genomföras om behov uppstår.

Skydd av ledning

Stockholm Vatten anser inte att Stockholm Stad på ett betryggande sett har redovisat hur bolagets befintliga ledningar med tillhörande anläggningar i området ska skyddas från negativ påverkan av begravningsplatsen och dess tillhörande våtmark och vill därför komma med följande kravställning. Vid anläggande av en våtmark ska bolagets anläggningar skyddas så att intilliggande mark inte blir påverkad av gravvatten från begravningsplatsen. Både direkt påverkan genom kantalet med våtmarken eller indirekt påverkan genom grundvatten ska beaktas. Förslagsvis genomförs tätning genom tätskikt/skärm mot ledningen. Vidare bör våtmarkens nivåer regleras så att den klarar av 100-års regn för att minska risken för översvämning i området kring våra ledningar (vatten samt dagvatten).

Om inte tillräckligt skydd kan garanteras kan en omläggning och renovering av bolagets ledningar vara nödvändig för att minska risken för kontaminering men även för att säkra att våtmarkens vatten inte avleds utan rening till befintligt dagvattensystem.

Övrigt

Synpunkter på bifogade handlingar.

Avsaknad av u-område för dag/dränvattenledningen i den norra delen av planområdet.

Trafikkontoret, Stadsmiljöavdelningen

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss i rubricerat ärende lämnar Trafikkontorets avdelning Stadsmiljö, enhet Park och stadsmiljö följande synpunkter. Enheten med stadsträdgårdsmästaren i spetsen har genom Trafiknämnden uppdraget att förvalta huvuddelen av kulturreseptat sedan 2009. Det innebär att det samrådssvar som enheten avger innefattar synpunkter på begravningsplatsen från kulturreseptatets perspektiv. synpunkter lämnas på planen med tillhörande handlingar, från landskapssynpunkt, bärande gestaltungsidéer, genomförbarhet och praktiska skötselkonsekvenser.

Stadsbyggnadskontoret har upprättat detaljplan för en begravningsplats i Järva friområde. Planen syftar till att möjliggöra en begravningsplats med utrymme för totalt ca 20 000 gravar varav ca 9 000 kistgravar, minneslundar, en servicebyggnad och två ceremonibyggnader. Begravningsplatsen ska utformas som flera separata "begravningsöar" inom ett i övrigt relativt orört "ready made" landskap.

Planområdet omfattar hela Granholmstoppen inklusive ett markområde mot sydost med skogbevuxen åkerholme, öppna ängsmarker med trädgångar, slåttervall och våtmark/damm.

Genomförandebeskrivning

Genomförandebeskrivningen redovisar att planen förslagsvis genomförs i fyra etapper med start i en omfattande första etapp i sydöstra den av planområdet, 18 ha stor av planområdets totalt 43 ha. Den innefattar bl a kistgravar, minneslundar, ceremoniplatser, ceremonibyggnad 1, servicebyggnad och dammanläggning utformad som en våtmarkspark. Etappen skall täcka behovet av gravplatset under 10 år och ge fullgod service.

Fortsatta etapputbyggnader sker när behov uppstår. Det fullt utbyggda förslaget omfattar hela Granholmstoppen. Det är viktigt att varje etapp färdigställs fullt ut genom att återställning sker av marken så att t ex inte massupplag blir liggande kvar.

Park- och stadsmiljöenheten anser att den del av planområdet som ligger mot nordväst "Åkerkanterna" är den del av området som sist bör tas i anspråk. De muromgärdade begravningskvarteren vetter mot det öppna kulturlandskapet och innebär också att "Tidens väg",

som idag framförallt är gång- och cykelväg med enstaka fordon, tas i anspråk som bilväg till och från begravningsplatsen.

Planen

Inga genomgripande förändringar har skett i planen jämfört med samrådshandlingen. Positivt är att befintlig vegetation längs med "Tidens väg" som innehåller en hel del ädellöv bevaras genom zon med "prickmark". Hela planområdet kan dock utnyttjas för gravar. Byggnader, plank och murar får ej uppföras på prickmark. Bygglov krävs inte för murar och plank upp till en höjd av 1,3m och marklov krävs inte för modellering av marknivåer innanför bestämmelsegräns. I planens administrativa bestämmelser knyts gestaltungsprinciper till planbeskrivningen och är mycket översiktligt redovisade på sidan 22, inte sidan 21 som står i planen. Den kritik som framfördes i samrådet mot det slingrande vägnätet kvarstår. Det är mycket svårorienterat även om man redovisar att kravet på tillgänglighet, lutningar max 1:20 uppfylls. Det kommer att kräva omfattande skyltning/guidning. Ceremonilokal 1 fortfarande placerad på samma ställe, långt in i planområdet som gör den mer dold än om de hade legat i områdets entré.

Planbeskrivning och gestaltungsprogram

Gestaltungsprogrammet är knutet till planbeskrivningen. Det innebär att stora krav ställs på gestaltungsprogrammets funktionalitet och genomförbarhet. Det är diffust på många punkter och det är svårt att göra sig en bild av t ex vilken typ av hägn/mindre entrébyggnader som kommer att uppföras på olika platser i anslutning till begravningskvarteren. Vissa utredningar har tillkommit t ex utredning kring vägarnas tillgänglighet. I övrigt har få synpunkter lämnade vid plansamrådet inarbetats i gestaltungsprogrammet.

Hägn och byggnader

Ett antal gestaltungsprinciper redovisas för olika typer av hägn. Det framfördes kritik att de var platsfrämmande och alltför avskärmande. Den gestaltungsmissiga kopplingen till det uppländska kulturlandskapet och övriga byggda delar i reservatet saknas. Det är svårt att förstå varför man inte tar vara på idéer som finns att hämta i närliggande kulturlandskap. Begravningsplatsen kommer att kännas apart i sammanhanget. De ha-ha hägn som beskrivs med ett dike utanför hägnet kan, om diket görs djupt som det redovisas i gestaltungsprogrammet, kräva staket. Familjen av entrébyggnader till begravningsöarna som redovisas i gestaltungsprogrammet riskerar att bidra till ett oroligt intryck av området med höga spetsiga siluetter i många olika riktningar. De

bör provbyggas i full skala innan beslut fattas om slutgiltig utformning.

Körbara vägar

Körbara vägar med redovisade sektioner i gestaltningsprogrammet föreslås vara 3,5 m breda och i princip vara enkelriktade med platser för möte eller parkering där bredden är 5,5 m. Alla vägar skall vara stenmjölsbelagda för att eftersträva liten visuell och fysisk inverkan på miljön. Detta är inte en realistisk lösning. Stenmjölsbelagda ytor kan maximalt ha en lutning på 2% för att inte få stora erosionsskador i samband med regn. Ytorna är inte öppna för perkolation av regnvatten eftersom överbyggnaden packas för att hålla. Det kräver att vägarna bomberas eller sidolutas mot dike för att inte få erosionsskador när vatten rinner längs med vägen, gäller även gång- och cykelvägar. Mötesfickor/P-platser beskrivs som gräsklädda men körbara och öppna för perkolation av ytvatten. Detta är inte heller en hållbar lösning pga klimatet, gräset har svårt att återhämta sig även med sk gräsarmering. Under vintern tjälas all mark och kan inte ta emot ytvatten. Risk finns att svallis bildas på vägar och stigar och i anslutning till byggnader om inte ytavrinning fungerar.

Gång- och cykelvägar

GC-vägar är redovisade som nätta stigar insmugna i landskapet med 1,5 m bredd. Detta fungerar inte för gång och cykel tillsammans utan kan enbart utgöra gångvägar. Konflikter uppstår lätt mellan gående och cyklister. Så smala vägar kan inte vinterväghållas.

Befintliga värdefulla träd/vegetation

I planbeskrivningen nämns att enstaka befintliga träd (ädellöv) kommer att fällas. Detta är svårbedömt eftersom trädinventering saknas. Ambitionen är att spara värdefulla grova träd. I praktiken kommer det att vara svårt att göra detta inom gravområdena pga av borttagning av fyllnadsmassor och omgrävning av jord. Förändring av marknivåer, ledningsdragningar, markdränering och nya hårdgjorda ytor kommer också att bidra till att befintliga träd får stryka på foten. Det saknas en tydlig redovisning och konsekvensbedömning av gestaltningsprogrammet i denna fråga.

Trafikkontoret, Trafikplanering

Gator och trafik

Den föreslagna strukturen innebär att befintliga gång- och cykelvägar tas i anspråk för biltrafik och transporter vilket inte trafikkontoret kan acceptera. Tidens väg är idag en i huvudsak fordonsfri väg och utgör en viktig nord-sydlig förbindelse för gång- och cykel på Järvafältet. Gång- och cykelstråket är väl använt idag och stråkets betydelse för allmänheten kommer att stärkas i

framtiden. Vägsystemet behöver justeras så att det hänger samman inom planområdet.

Anslutningsvägarna till begravningsplatsen ska anpassas till planerna på en ny bro över E18 som kommer ansluta Akallalänken till Hjulstavägen i höjd med Hjulstråket. På norra sidan om E18 kommer Akallalänken troligtvis att hamna någon till några meter över dagens marknivå.

Vägarna måste ha erforderlig bredd så att möte med fordonstrafik är möjlig, mötesplatser kan vara ett alternativ där det finns trånga sektioner. Även kurvor och korsningar behöver dimensioneras för biltrafik. Den kommersiella fastigheten inom planområdet bör ha en högre standard enligt trafikkontorets riktlinjer för att kunna möjliggöra leveranser och avfallshantering till fastigheten. Kyrkogårdsförvaltningens anläggningar kommer även de att behöva nås av avfallsfordon. Det är viktigt att rätt material väljs både på körytor och angöringsytor bredvid körytorna, så att det inte blir svallis över vägbanorna samt för att klara tillgängligheten.

Det saknas en utredning kring behovet av parkeringsplatser. Parkerings- och angöringsbehovet måste fungera inom området i samband med stora ceremonier då det kommer många besökare. Planerade parkeringsplatser är troligtvis otillräckliga för ett stort antal besökare. Därför är det viktigt att parkeringsbehovet tillgodoses på de planerade parkeringsplatserna utmed det körbara vägnätet. Är parkeringsbehovet felbedömt finns risk för otillåten biluppställning vilket det finns erfarenhet av från andra målpunkter på Järvafältet. Angöringsplatserna utmed körvägarna är nödvändiga ur tillgänglighetssynpunkt. Att anlägga en grönyta intill parkering är inte bra för tillgängligheten, denna yta kommer att bli lerig och svår att ta sig fram på. Parkeringsplatserna bör regleras för att inte riktas mot långtidsuppställning

Gång- och cykelnätet föreslås vara endast 1,5 meter brett inom planområdet. Det är alldeles för smalt för möte mellan gående och cyklister samt för att klara driften.

Det är viktigt att vägarna inom planområdet sköts av kyrkogårdsförvaltningen.

Under byggtiden ska samråd ske med trafikkontoret för ersättningar av gång- och cykelvägar och hur byggtrafiken ska föra sig i området för att göra minsta möjliga åverkan på fältets stråk.

Trafikverket

Trafikverket påpekade i yttrandet i samrådsskedet att det inte är beskrivet hur vägnätet behöver byggas ut för att en anslutning ska kunna göras till begravningsplatsen samt hur busstrafiken ska kunna fungera. Denna synpunkt kvarstår. Handlingarna har kompletterats med en bullerutredning vilket är positivt. Dock har framtida trafikmängder som beräkningarna grundas på för låga, speciellt för Akallalänken, samtliga bör ses över. Järfälla kommun genomförde en trafikutredning under 2015. Den visar en prognos vid Förbifart Stockholms öppnande på ca 100 000 fordon/dygn på förbifarten, på E 18 ca 45 000 f/d och Akallalänken ca 14 000 f/d. I bullerutredningen anges för Akallalänken endast 3 000 f/d. Den kraftiga exploatering som planeras i t.ex. Barkarbystaden påverkar trafikmängderna på Akallalänken. Trafikverkets prognos för år 2030 är 60 000 f/d på E 18 och för Förbifart Stockholm 110 000 f/d. Akallalänkens skisserade dragning, först på bank och sedan på bro över E 18 påverkar bullerutbredningen på två sätt. Banken medför ett naturligt skydd för buller som kommer från från E 18, vilket inte verkar ha ingått som förutsättning i bullerberäkningen. Akallalänkens höjdläge på bro, tillsammans med ett mycket högre trafikflöde, ger en stor påverkan på bullernivåerna. Där kan det behövas att en bullerreducerande skärm byggs. Hastigheterna är felaktigt redovisade i bullerutredningen. Skyltad hastighet på E 18 är 80 km/h och Förbifart Stockholm får sannolikt också 80 km/h på relevant sträcka. I bullerutredningen föreslås att en 400 m lång och 2 m hög ljudabsorberande skärm ska uppföras öster om E18:s överdäckning. Där skärmen föreslås ligger E 18 på bro. Befintligt räcke har nu en ca 1 m hög genomsiktlig skärm. Trafikverkets bedömning är att det inte är tekniskt möjligt, eller åtminstone mycket kostnadskrävande, att montera en två meter hög skärm på bron. Bullerutredningen behöver således uppdateras med rätt prognosunderlag och andra förutsättningar. Sammanfattningsvis är Trafikverkets bedömning att det kan vara svårt att uppnå en ekvivalent ljudnivå under 55 dB(A) inom åtminstone delar av begravningsområdet. Trafikverket kommer inte att ta på sig kostnader i efterhand för bullerreducerande åtgärder om detaljplanen realiserar.

SISAB, Skolfastigheter i Stockholm AB

Vi har tagit del av granskningsdokumenten av rubricerad detaljplan och har inga synpunkter i sammanhanget.

Sundbybergs stad

Sammanfattning

Stockholms stad inbjuder i skrivelse den 23 mars 2016 Sundbybergs stad att lämna synpunkter på förslag till detaljplan för ny begravningsplats i Järva friområde i stadsdelen Akalla i Stockholms stad. Sundbybergs stad har tidigare yttrat sig kring förslaget och då

framfört synpunkter kring eventuell påverkan på vattenkvaliteten i Igelbäcken. Staden vidhåller dessa synpunkter. Förslag till svar har tagits fram i dialog med stadsmiljö- och serviceförvaltningen. Sista dag att lämna synpunkter på remissen är den 20 april 2016. Stadsledningskontoret har sökt anstånd för yttrande på kommunstyrelsens vägnar vilket beviljats till den 4 maj 2016.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förslag till svar den 15 april 2016 godkänns och skickas till Stockholms stad som Sundbybergs stads synpunkter på förslag till detaljplan för ny begravningsplats i Järva friområde i stadsdelen Akalla.

Sundbybergs stad har tydligare yttrat sig kring förslag om ny begravningsplats i Järva friområde i stadsdelen Akalla, och framfört synpunkter kring vikten av att kunna garantera att negativa konsekvenser för vattenmiljön, framförallt i Igelbäcken, inte uppstår. Staden vidhåller tidigare synpunkter i denna fråga. Sundbybergs stad menar fortsatt att det inte får finnas risk att yt- och grundvatten påverkas negativt innan byggandet av nya begravningsplatsen kan bli aktuell. Staden förutsätter att eventuella planerade förändringar och åtgärder kopplat till miljö- och klimataspekter sker i dialog med Sundbybergs stad. Slutgiltigen önskar Sundbybergs stad framföra vikten av att Järvafältets rekreativ värden beaktas vid eventuellt byggande av begravningsplats i området.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

ML

Stoppa planförslaget Öarna. Den är inte förenligt med Vision Järva och Översiktsplanen. Den strider mot Plan och Bygglagen kap2 och hela samrådsprocessen har inte varit förenlig med samrådets syfte" att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan"

Efter 7 år är planen fortfarande på ett idéstadium och samrådet har visat att platsen för begravningsplatsen är ytterst olämplig och att även förslaget Öarna arkitektoniska ide är under all kritik.

1. Det enorma stödet för Järva DGP som förstörs med det erövrade förslaget Öarnas Lögnaktiga, destruktiva och tjuvaktiga arkitektur. Järva DGP är inte bara en viktig verksamhet utan också unik landskapsarkitektur. Läs mer längre ner i dokumentet

2. Den instabila kullen. Mätningar har visats att kullen rör sig med upp till 2,5 cm per år. Det är upp till 60 m ner till fast mark.

Förslaget innehåller 5 km mur och plank. Stödmurar.

Ceremonilokal högst upp på toppen. Övriga byggnationer som måste uppfylla PBL' s krav på beständighet. Finns inga lösningar på det i samrådsmaterialet

3. Förorenade tippmassor. Stora mängder jord måste bytas ut eller renas. Allt har tippats på tippen enligt många lastbilschaufförer. Byggavfall och industriavfall. Provgrävningar har visat det även om dom inte stötte på det värsta. De muslimer jag pratat med är emot förslaget öarna för att dom vill bevara Järva DGP och att det inte är lämplig mark för en muslimsk begravning.
4. Tillgängligheten. Förslaget visar långa slingrande bilvägar med lutning på 1:20. Det är tillgängligt för bilar men inte för gående personer med nedsatt rörelseförmåga. *Gångytor bör utformas utan nivåskillnader. En gångyta bör vara så horisontell som möjligt - eftersom en längslutning brantare än 1:50 kan vara svår att använda för personer med nedsatt rörelseförmåga samt inte luta mer än 1:50 i sidled." (BFS 2004:15 7§)*
5. Svårhanterligt grundvatten med tryck på stora delar av begravningsområdet. Olämpligt enligt vattenutredningen.
6. Höjder är mer bullerutsatta än lågt liggande områden. Från bullerutredningen i utställningsmaterialet.
7. Hela området ligger inom Igelbäckens tillrinningsområde
8. Allt detta tillsammans innebär extremt stora anläggningskostnader, om det överhuvudtaget är tekniskt genomförbart, och höga skötsel och underhållskostnader. Lägg där till inkomstförluster när Järva DGP upphör och den enorma badwill som Staden och Kyrkogårdsförvaltningen får leva med.

Ursprungsplatsen Hägerstalund

År 2003 genomfördes en bred remiss om Inriktningsprogram för Järva friområde. I samband med remissen beställdes också en strategisk miljöbedömning, SMB, där två alternativa placeringar även begravningsplats studerades. SMB förordade alternativ 1, Hägerstalund. Alla remissinstanser inklusive de tre lokala nämnderna Spånga-Tensta, Rinkeby och Kista gjorde entydigt detsamma. Kyrkogårdsförvaltningen förordade också Hägerstalund. Enda undantaget var moderaten Bengt Akalla och en namnlista från Järva motorklubb med en cross-bana vid Hägerstalund, intill naturreservatet. De förordade alternativ 2 söder om Hästa gård. 2007 gav den moderatledda alliansen Järva motorklubb dispens att fortsätta med sin verksamhet vid Hägerstalund. Alternativ 1 blockerades. Därefter har efterkonstruktioner skapats med osanningar att platsen är olämplig på grund av oexploderad ammunition i marken och att närliggande Natura 2000 område skulle drabbas negativt. Jag överlämnade ett dokument från försvarsmakten personligen till Sofia Eriksson på ett möte i januari. Där står det att det inte är något problem ned oexploderad ammunition. Ändå sprider ni denna osanning i utställningsmaterialet och i media.

Ekonomi

Ur Underlag för budget 2016 med inriktning 2017 och 2018 till Kyrkogårdsnämnden går det att läsa: *"Byggnation av den första etappen med ca 3000 kistgravar, urngravar, minneslund, ny infrastruktur, markomvandlingar, en ny våtmark, beräknas kunna inledas under planperioden. Investeringen beräknas till en kostnad av ca 200 mnkr. Därtill kommer kostnader för arbetslokaler och neutralt utformade ceremoniloka/ceremoniplatser gestaltade utifrån ett mångfaldsperspektiv. Ett beslutsärende kring investeringen beräknas tas fram under 2015. Beslut om finansiering blir sedan en fråga för Kommunfullmäktig"*

Alltså den uppskattade kostnaden på 200 miljoner för en tredjedel av begravningsplatsen är exklusive alla byggnationer. Då måste vi lägga till kanske 100-200 mil plus en stor riskfaktor. 3000 kistgravar är nu kanske 2000-2500. Övriga gravskick kan vi bortse från då det inte finns något behov. Glädjekalkylen för kostnad per kistgrav blir då 120 000 på mark med avancerad grundvattenproblematik som bedömts som olämplig i en utredning. Lagg på minnet att Kyrkogårdsförvaltningen har fått skarp kritik för misslyckandet med det nya krematoriet där budget överskreds med 50%. "När det gäller markarbeten har vi underskattat kostnaderna." Citat från Mats Larsson. Mats Larsson har även skrivit i flera dokument att det handlar till sist om kostnad per gravplats. Minst 120 000 per kistgravplats är inte hållbart.

Förslaget Öarna

Bortsett från dom praktiska och ekonomiska nackdelarna så är Öarna en skissartad kompromiss med en totalt obegriplig och motsägelsefull grundidé. Förslaget vann arkitekttävlingen. En oenig jury utsåg en kompromiss på subjektiva bedömningar. Stora delar av förslaget kritiserades i juryutlåtandet. Två år senare kapas förslaget på hälften. Det nya förslaget får tilläggen landskapsöar som är Ha-ha diken. Dessa diken är tänkta för stora plana ytor så att dom blir nästan osynliga på håll. I förslaget Öarna trängs dom in på olämpliga platser i kuperad terräng och precis invid branta slutningar. Helt i strid med dikenas ursprungliga ide.

Kristine Jensen ser landskapet som ett Ready made. Ändå måste landskapet formas om på ett brutalt sätt. Byta ut jord. Forma om det böljande landskapet efter Jensens klumpiga konstruktioner. Bygga kilometervis av bilvägar. Långa delar på skrå som kräver stor ändring i landskapet. Förslaget innehåller hela 5 km mur och plank trots att det ansågs som en dålig idé i det generella juryutlåtandet. Förslag med mycket murar belönades inte. Förslaget innehåller även kilometervis med färstängsel fast det nämns inte, Förslaget är segregering då det innehåller bara privata gravkvarter utan ett gemensamt sammanhang. Jämför ett villasamhälle med en tät kvartersstad med ett torg i centrum. Det är även diskriminerande då

kistgravkvarteren är enormt påkostade med skyddande murar och hög skötselintensitet medans askgravplatserna är endast markerade med sprängsten och med mellan hög skötselintensitet. Första klassens och tredje klassens begravningsplatser. Dessutom ligger flera askgravplatser utanför det som anges som plats för begravning på plankartan. Helt öppet i beteslanskapet. Man får anta att det kanske blir fårstängsel kring dessa markerade öar och även runt dom fyra grupperingarna av öar eftersom det anges att det är mellanhög skötsel där och inte betesmark även om illustrationer visar får direkt utanför gravkvarteren. Fårstängsel runt hela planområdet krävs också. Det blir alltså en stor ö med ett antal mindre öar i där fyra av dom öarna innehåller mindre öar. Högst förvirrande! Minneslunden ligger nära en motorvägsbro i ett avloppsreningsträsk. Inte så lockande då det finns en betydligt attraktivare minneslund endast 800 m där ifrån på Spånga kyrkogård. Att förslaget är ett friluftsområde med utspridda begravningsplatser är naturligtvis inte sant. Befintligt friluftsliv omöjliggörs och det finns ingen önskan om aktiviteter på en begravningsplats. Mats Larsson, chef på Kyrkogårdsförvaltningen, har nyligen uttalat sig om att pulkåkning och picknick är olämpligt på en begravningsplats. Det befintliga landskapet, Järva DGP, som Jensen ser som ett Ready made är gedigen landskapsdesign som har anpassat sig efter markens villkor och är en modern variant av det småskaliga jordbruk som fanns på Järvafältet innan det storskaliga jordbruket slog igenom. Hagmark och löväng. Att förstöra detta med Jensens brutala och erövrande fejk-arkitektur vore en stor skam för Stockholm.

Osanningar och historieförfalskningar

Trots att korrekt information inkommit under samrådet och enskilda möten så fortsätter ni att sprida osanningar om:

1. Granater på Hägerstalund.
2. Att Järva DGP kan fortsätta sin verksamhet under första etappen.
3. Att förslaget Öarna utvecklar friluftslivet.
4. Historien om Granholmstoppen där Järva DGP's landskapsdesign osynliggörs och lögner om en av staden noga gestaltad kulle sprids. Mina utlåtanden angående områdets historia i plansamrådet togs inte en upp i samrådsredogörelsen. Bifogas på nästa sida.

Bilaga

Öarna. Lögnaktiv, destruktiv och tjuvaktig arkitektur

Arkitekten Kristine beskriver området för Järva Begravningsplats som ett Ready made. Färdiggjord. Ready made är ett konceptbegrepp där en konstnär tar ett föremål, oftast massproducerat vardagsföremål, och höjer upp det till konst. Här handlar det om ett helt landskap som anser färdigt och vill höja till konst. Vad hon inte nämner, i sitt gestaltungsprogram, är att området till största del är

Järva DiscGolfPark. Nyskapande landskapsarkitektur designat av Mats Löf, landskapsdesigner och konstnär, med hjälp av landskapsarkitekt Jonas Löf. Hon beskriver delar av parken som hagmark och en del kallar hon Högåkern, ett påhittat ord som för tankarna till att området skulle tillhöra det gamla omgivande jordbrukslandskapet.

I miljökonsekvensbeskrivningen för begravningsplatsen går det samtidigt att läsa följande; ”Granholmstoppen är medvetet och väl formad av parkförvaltningen i Stockholms stad genom stadsträdgårdsmästare Holger Blom och har i senare tid utvecklats och förvaltats av discgolfanläggningen Järva Discgolf Park, Hästa gård och andra aktörer.” Denna beskrivning närmar sig sanningen lite men här är det riktiga beskrivningen: Landskapsarkitekt Frank Lange, som tidigare jobbade på Stockholms stad och med Granholmstippen efter att den kollapsat runt 1974, berättar att det var tänkt att tippens skulle bli 25 m hög från början men som bekant så finns det ingen fast mark under tippens och den kalvade. Enligt Frank så gjordes ingen geoteknisk undersökning innan man började tippa vilket man har gjort på övriga tippor. Frank berättar vidare att han har ritat planteringarna och att han främst utgick från spontanetablerade arter och att plantera rosenbuskage som skulle främja framtida spontanetableringar. Kullen nuvarande form är resultatet efter skredet och absolut ingen medveten design. Holger Blom, som närmast är legendarisk, gick i pension 1971 och har inget med Granholmstoppen att göra. En skötselplan från 1985 beskriver målsättningen med toppen som ”en trädbevuxen Granholmstipp”. Någon skötsel genomfördes dock aldrig förrän 1994 då Järva DGP fick nyttjanderättsavtalet och började sitt långsiktiga arbete. Sammanfattningsvis kan man säga att Granholmstoppen i första hand är skapad av naturen fram till 1994 och sedan designad av Järva DGP. Järva DGPs skötsel och design har pågått i 20 år av områdets 35-40 åriga historia. Hästa gård har bidragit med betande kor på den norra sidan senaste åren och Fenix Skärmflygarklubb har tillsammans med Stockholms Stad format den norra branta delen för ca 6 år sedan.

Lögnaktig

Kristne Jensen definierar ett område av sin begravningsplats som Blandskogen och att området består idag av hagmark och skogsdungar.

Verkligheten

Området har aldrig använts som betesmark och är en plåtå på 1,8 hektar som inramas av barrträsdungar i norr och lövträsdungar, huvudsak bestående av ask och lönn, i söder. Området uppstod av att en lerkörtel pressades upp av tyngden av tippmassorna och

orsakade skredet som gav Granholmstoppen sin nuvarande form. Planteringar utfördes i slutet av 70-talet och ingen skötsel utfördes förrän 1994 då Järva Discgolf Park inledde sitt långsiktiga arbete. Just den här platsen togs inte i anspråk förrän 2005 då 18-hålsbanan utökades till en 27-hålsbana. Området var då kraftigt igenväxande och ett litet område i norr på knappa 0,2 hektar har sparats som friväxande område. I övrigt består området av Hål 1, 20 och 27 ordinarie bara på Järva DGP och hål 3 och 5 på European Masters layouten. Ca 0,6 hektar fairwayklippt gräs, Klipps 12-14 gånger per år på 4 cm höjd. Ca 0,5 hektar semiruff. Gräns mellan fairways som klipps ca 8 gånger per år på 12 cm höjd. Växtligheten består främst av ett stort antal ansade rosenbuskar som ses över 2 ggr/år. Ett antal välvårdade hagtornsbuskar, fläderbuskar och två relativt stora lönnar och ett päronträd växer på den annars öppna ytan. Sista delen av hål 20 bildar ett litet intimt landskapsrum i en av som södra lövträdsdungarna. Platån är långt ifrån platt utan gräsmattan är böljande med relativt stora höjdskillnader som framför allt uppstår av kullens ej avstannande rörelser. Hela kullen sjunker långsamt men just här har marken sjunkit lokalt upp till 1,5 meter senaste 20 åren. Den här platsen, liksom övriga Järva DGP, har varit en scen för magiska ögonblick för alla typer av discgolfare. Tuffa tävlingar bland världseliten, skojtävlingar mellan kompisar med mycket skratt. Eller bara avkoppling, lugn och upplevelser i landskapet som kan liknas vid andliga. Området uppskattas även av hundägare och flanörer av samma skäl.

Destruktiv

Järva DiscGolfPark är både en idrottsplats och allmän park som finansieras helt av discgolfverksamheten och är ett värdsunik parkkoncept. Järva DGP som discgolfbana är världsberömd och lockar spelare från hela världen. Järva DGP är en viktigt lokal spontanindrottsanläggning samt rekreationsområde som nyttjas och uppskattas av boende i området. Järva DGP är stilbildande och först i sitt slag och viktig för sportens utveckling i Sverige och övriga världen. På Järva DGP spelas European Masters, en majortävling som är en av fyra majortävlingar i en världstour. Järva DiscGolfPark AB's finska delägare Innova Champion Europe OY är arrangör för tävlingen och drivande i discgolfutvecklingen. Innova Europe jobbar över hela världen med att sälja sitt DiscGolfPark-koncept där Järva DGP är nr 1 som referensanläggning. European Masters har ett samarbete med Stockholm business region som vill vara delaktiga i stora internationella evenemang och evenemang som är långsiktigt utvecklingsbara. Allt detta går i graven om Kyrkogårdsförvaltningen och Kristine Jensen får förverkliga sina idéer.

Tjuvaktig

Bilden nedan visar att Kristine Jensen inte bara tar landskapet som Järva DGP skapat utan även tagit sina idéer från Järva DGP's tees (utkastplatser) och den markerade ön som finns på håll 21 (*yttrandet i sin helhet med bild finns att tillgå i ärendet, besök stadsbyggnadsexpeditionen*).

Bilaga 2

Kommentarer på tjänsteutlåtande efter återremissen som ledde till att förslaget godkändes i Stadsbyggnadsnämnden efter plansamrådet. Kommentaren och frågorna är fortfarande obesvarade från SBK efter ett halvår.

Nedan följer några kommentarer till utvalda påståenden från tjänsteutlåtandet till återremissen.

1. Alternativa lokaliseringar av begravningsplatsen har studerats där Granholmstoppen har visat sig vara det mest lämpliga alternativet med hänsyn till markförhållanden, trafikförsörjning och till viss del friområdets rekreations- och kulturlandsskapsvärden.

Att Granholmstoppen är lämplig ur mark och trafiksynpunkt är en allvarlig medveten desinformation och måste ses som ett tjänstefel. En avfallstipp med stora höjdskillnader som ligger långt från befintlig infrastruktur jämfört med alternativen och som kräver flera kilometer nybyggd bilväg för att ta sig till är inte ett lämpligt område. Valet av området innebär att stora rekreations- och kulturlandsskapsvärden förstörs inte tillförs

2. En av de grundläggande tankarna i projektet är att platsen i framtiden ska användas för både begraving och rekreation i samklang med kulturresevatets och friluftslivets intressen.

Området är i dag i princip det enda området Kulturresevatet som är ett rekreationsområde. Övriga delar av resevatet är till största del åkermark eller instängslad betesmark. Tanken på att en begravningsplats skulle utveckla rekreationsvärdet på Jävaältets bäst fungerade område är absurd och naturligtvis, åter igen, en allvarlig desinformation och tjänstefel och syftet är naturligtvis att dölja den verkliga avsikten med förslaget öarna.

3. Stadsbyggnadskontoret har gjort bedömningen att ytorna mellan begravningsöarna ska kunna användas för rekreation och friluftsliv. Genom tydliga avgränsningar bör de olika ändamålen kunna fungera sida vid sida.

Trams och helt oseriöst att påstå något sådant utan några som helst hänvisningar hur det skulle se ut eller varför man skulle eftersträva friluftsliv på en begravningsplats. Öarna är en begravningsplats där det är för det mesta 5-15 meter mellan gravkvarteren och de större

avstånden är branta slutningar med tät skog. Man kan naturligtvis promenera mellan gravkvarteren men det kan man på alla begravningsplatser och kyrkogårdar.

4. I de inkomna synpunkterna har även framkommit synpunkter på att den befintliga discgolfverksamheten kommer att behöva avvecklas i det fullt utbyggda förslaget för begravningsplatsen. När staden växer behövs avvägningar göras mellan enskilda och allmänna intressen.

Discgolfverksamheten är ett särintresse men Järva DiscGolfPark är ett allmänintresse då det är en allmän park som dessutom kostar skattebetalarna 0 kronor. Att spara på våra gemensamma resurser har ett stort allmänintresse. Dessutom är det ingen konflikt mellan Järva DGP och en begravningsplats då det finns lämpligare områden för en begravningsplats.

5. Granholmstoppen är idag ett landmärke som kan ses från alla håll över Järvafältet. En begravningsplats centralt mellan de omgivande stadsdelarna på och i anslutning till kullen får ett stort symboliskt värde för nuvarande och kommande generationer.

Kullen har redan i dag ett stort symboliskt värde då det är ett födelsemonument för de omgivande stadsdelarna. En plats för liv och växande. Området ligger måhända relativt centralt geografiskt men i vårt moderna samhälle så fotvandrar man inte i någon större utsträckning. Ett centralt läge avgörs hur nära det är till kollektivtrafik och bilvägar. Vårt moderna samhälle är sekulariserat och vi lever definitivt inte i en döds kult där bombastiska gravmonument spelar en stor symbolisk roll. En begravningsplats är en social inrättning i vår kultur.

6. Sammantaget bedöms begravningsplatsen vara i linje med syftet för Igelbäckens kulturreservat. Reservatet kan dessutom stärkas av begravningsplatsens arkitektoniskt intressanta utformning och funktion som mångkulturell mötesplats. Möjligheterna för möten mellan människa och kultur bedöms öka med planen, bland annat då tillgängligheten till området ökar. Förutsatt att kulturhistoriska lämningar lyfts fram, exempelvis med informationsskyltar, kan också de pedagogiska värdena öka, vilket är ett av reservatets syften.

Arkitektoniskt intressanta utformning? Kan du utveckla det Sofia? Förslaget är inte i linje med reservatets syfte då det förstör en viktig del av reservatet. Möten mellan människor och kultur ökar naturligtvis inte när man förstör en viktig mötesplats. En begravningsplats på tex Hägerstalund kan tillföra något för reservatet. Det finns inte mycket förn minnen att lyfta fram i området. Däremot finns det betydligt mer förn minnen i den ursprungliga västra delen.

6. Discgolfverksamheten är ett uppskattat och populärt inslag i Järva friområde. Stadsbyggnadskontoret anser dock att det allmänna intresset att bygga denna begravningsplats för den alltmer växande befolkningen går före denna verksamhet. Discgolfverksamheten är inte beroende av att ligga på den specifika platsen utan skulle kunna förläggas till annan plats med rätt förutsättningar.

Planområdet är Järva DiscGolfPark. Till största del skapat av Järva DGP. En begravningsplats ska anläggas på en plats med betydligt, för ändamålet, bättre förutsättningar. Anledningen till att begravningsplatsen planeras är i första hand att det finns en efterfrågan på kistgravplatser i närområdet. Det finns gott om kistgravplatser i Stockholms stad. På Strandkyrkogården i södra Stockholm. Det finns gott om gravplatser för de vanligaste gravskicken, urna och minneslund i västerort. Det finns även snart askgravplatser och askgravlundar i Bromma. Ett byggprojekt som är kraftigt försenat och med ökade kostnader. Ännu ett misslyckat projekt signerat Kyrkogårdsförvaltningen.

Förslaget Öarna innehåller inte i praktiken de 10 000 kistgravplatser som efterfrågas. Och vist kan man slänga in olika typer av askgravplatser här och var så att man kommer upp i 10 000 teoretiskt sätt. Men har man ställt frågan om det finns en efterfrågan på det då det finns fem attraktiva begravningsplatser i närområdet med gott om plats för de gravskicken? Mats Larsson, chef på Kyrkogårdsförvaltningen har i flera dokument påtalat att allt handlar i slutändan om kostnaden per gravplats. Så den stora frågan är: Varför planerar ni en begravningsplats som är helt o genomförbar?

Övriga

Norra Järva Stadsdelsråd

2003 genomfördes en bred remiss om Inriktningsprogram för Järva friområde. I samband med remissen beställdes också en strategisk miljöbedömning, SMB, där två alternativa placeringar av en begravningsplats studerades. SMB förordade alternativ 1, Hägerstalund. Alla remissinstanser inklusive de tre lokala nämnderna Spånga-Tensta, Rinkeby och Kista gjorde entydigt detsamma. Kyrkogårdsförvaltningen förordade också Hägerstalund. Enda undantaget var moderaten Bengt Akalla och en namnlista från Järva motorklubb som har en motocrossbana vid Hägerstalund, intill naturreservatet. De förordade alternativ 2 söder om Hästa gård.

2007 förlängde staden under den moderatledda alliansen avtalet med Järva motorklubb. Alternativ 1 blockerades.

2008 beslutade stadsbyggnadsnämnden med Kristina Alvendal som ordförande om ett start-pm för planläggning av ny begravningsplats i Järva friområde. "Planarbetet ska klargöra förutsättningarna för att lokalisera en ny begravningsplats i den sydvästra delen av Järva friområde" - det vill säga alternativ 2. MP och V reserverade sig och förordade fortfarande Hägerstalund. "Arbetet med detaljplanen föreslås inledas med ett programsamråd" stod det i tjänsteutlåtandet. 2009 Men istället för demokratiskt samråd utlyste stadsbyggnadskontoret en internationell arkitektävling och utökade samtidigt planområdet att omfatta stora delar av Granholmstoppen där Järva Discgolf Park under 20 år utvecklat en aktivitetspark till glädje för järvaborna och för besökare från hela världen. 2012 Under programsamrådet påpekar de lokala nämnderna att förslaget inte får inkräkta på friluftslivet och att discgolffen måste få vara kvar. En stark lokal opinion protesterar också mot placeringen vid Granholmstoppen, liksom discgolfare från hela landet. Men 2015 läggs ett förslag till detaljplan som tvärtom inkräktar än mer på friluftslivet och helt tränger ut discgolfparken. Planen omfattar nu ett helt annat område än det stadsbyggnadsnämnden fattade beslut om 2008. Se bifogade två kartor (bilaga, finns att tillgå i ärendet, besök stadsbyggnadsexpeditionen). För en järvabo är Hägerstalund det självklara valet för en begravningsplats. Här finns mycket att vinna: motocrossens exklusiva och miljöstörande verksamhet skulle ge plats för en rofylld park vid entrén till naturreservatet. På Granholmstoppen finns inget att vinna - tvärtom: discgolfens inkluderande och miljövärdande verksamhet skulle tvingas lägga ner. Planarbetet som "skulle klargöra förutsättningarna" för en begravningsplats vid Granholmstoppen har visat att det finns enorma tekniska och ekonomiska problem. Men framförallt har det visat att det finns en stark opinion som med många och goda argument värnar ett attraktivt och levande friområde. Det är inte fel att lyssna på en sådan opinion! En återremiss hjälper inte. Förslaget Öarna och placeringen vid Granholmstoppen är dödfött. Jag förväntar mig att den rödgröna majoritet som jag varit med om att rösta fram kan göra verklig skillnad och äntligen få in den angelägna frågan om begravningsplats på en framkomlig väg. Staden får inte schabbla mer med tillståndet för Järva motorklubb. Svik inte järvaborna nu. Sätt stopp för de senaste årens respektlösa stadsplanering som hotar att förstöra unika miljö-, kultur- och fritidsvärden på Järva. 2016 Starta planeringen för en ändamålsenlig och vacker begravningsplats vid Hägerstalund!

Yttrande nummer två:

Norra Järva Stadsdelsråd delar de flesta Järvabors åsikt att de levande måste ha företräde till Järvafältets viktigaste natur-, rekreations- och friluftsområde. Argumenten mot alternativet

Hägerstalund för begravningsplatsens placering är enligt vår mening inte alls seriösa. Har man kunnat köra motorcross på området kan inte granater i backen vara särskilt oroande. Inte heller att en begravningsplats där skulle störa Natura 2000-området i närheten. Som framgår av bifogade artikel har också Försvarsmakten ansett Hägerstalund vara lämpligt för begravningsplats.

Bifogad artikel:

Protester mot begravningsplats på Järvafältet

De långt framskridna planer som det rödgrönrosa styret i Stockholm har övertagit från Moderaterna på att bygga en stor begravningsplats runt Granholmstoppen på Järvafältet möter ett växande motstånd från både lokalbefolkningen och de många som vill rädda den internationellt topprankade discgolfpark i området, som i 20 år har bedrivit en förstklassig landskapsvård till gagn för allt friluftsliv.

Den utställning i Tensta om planerna som avslutas den 20 april får inte bli sista ordet. Till söndag eftermiddag den 22 maj planeras också en demonstration mot planerna på Tensta torg.

– Denna fråga är liv eller död för mig personligen, den är väldigt angelägen för dom flesta som bor i Järvaområdet. Den är ytterst angelägen för alla världens discgolfare, hälsar Mats Löf som driver JärvaDiscGolfPark på facebook och hänvisar till en av dessa: "Jag kommer flyga till Stockholm för att delta i detta. Vänligen engagera er i denna viktiga fråga!".

Sant är förstås att norrort, som stadsbyggnadsborgarrådet Roger Mogert (S) skriver i ett standardsvar till bland annat en protestskrivelse från Norra Järva Stadsdelsråd, snart får ett akut behov av en ny begravningsplats. Men att Granholmstoppen och ett stort område runt denna påstås vara det bästa alternativet för placeringen demonstrerar en häpnadsväckande arrogans mot de mer än 60000 människor i stadsdelarna runt omkring för vilka det natursköna Järvafältet är ett livsviktigt friluftsområde. Här joggar, promenerar, skidar, glidflyger, pulkaåker tusentals människor året runt.

Vad som nu planeras nära Tensta och Hjulsta på Järvafältet är en jättelik begravningsplats, om än i separata och utspridda "öar". De föreslagna planerna omfattar inte mindre än 20000 nya gravar, varav 9000 kistgravplatser, samt minneslundar, en servicebyggnad, två ceremonibyggnader, VVS och bevattning, tillsammans med infartsvägar, vägnät till öarna och parkeringsplatser.

Därmed prioriteras de döda på bekostnad av Järvafältets enormt viktiga betydelse som rekreations- och friluftsområde för de levande. Att som Mogert hävda att det "snarare får positiva effekter på naturmiljön än negativa" och "inte heller (skulle) utesluta andra former av rekreation och friluftsliv" än den natursköna discgolfpark som inte kan ligga kvar saknar tyvärr all trovärdighet.

Stadsbyggnadskontoret blundar även för de stora tekniska och ekonomiska problem som består i att markberedningen på denna plats både kommer att kräva enorma ingrepp och bli fem gånger dyrare än om en befintlig begravningsplats skulle byggas ut. Det beror dels på mycket svåra markförutsättningar med krav på dräneringsåtgärder för grundvattnet och utskifte av enorma jordmassor i de sankna områdena runt Granholmstoppen för att förhindra läckage till Igelbäcken och dels på de enorma mängder sprängsten och asfalt från bygget av tunnelbanan och och de närbelägna stadsdelarna som Granholmstoppen en gång byggdes upp av.

Än värre planeras nu för fullt detta attentat mot Järvafältet trots att det hela tiden har funnits ett självklart bättre alternativ till placeringen, nämligen vid Hägerstalund i Hanstaområdet nära Akalla bara tre kilometer därifrån.

I sitt brev hävdar Roger Mogert att alternativ till Granholmstoppen har utretts under en flerårig process. Häpnadsväckande nog är det främsta argument han anför mot en placering vid Hägerstalund att det kan finnas "explosiv ammunition" i marken sedan militären för flera årtionden sedan använde Hanstaområdet som målområde för skjutövningar, och att ingen djupröjning har genomförts.

Sanningen är den breda remiss som genomfördes 2003 och som föregicks av en strategisk miljöbedömning tvärtom tog ställning för Hägerstalund. Alla tunga remissinstanser, inklusive Kyrkogårdsförvaltningen och alla de tre dåvarande lokala nämnderna Spånga-Tensta, Rinkeby och Kista uttalade sig för Hägerstalund. Enda undantag var moderaten Bengt Akalla och en namnlista från Järva motorklubb.

Till saken hör att Försvarsmakten i ett uttalande i början av 2006 upprepade att de 40 hektaren vid Hägerstalund är lämpligt för en begravningsplats "med avseende på eventuell oexploderad ammunition (OXA)" och att Försvarsmakten förklarade sig vara beredd att genomföra en översiktlig ytsökning för att säkerställa detta.

Oron har heller inte varit större än att den M-ledda Stadsbyggnadsnämnden 2007 förlängde avtalet med Järva motorklubb för en motorcrossbana över de eventuella granaterna, ett tillstånd som sedan dess har tillåtit blockera en begravningsplats där - men ett tillstånd som dock faktiskt löper ut nästa år! Mogert och de andra politikerna i Stadsbyggnadsnämnden borde själva höra hur ihåligt det låter att som ett argument mot Hägerstalund framföra att Motorcrossverksamheten fått ett förlängt avtal till och med 2017, ett avtal som alltså snart löper ut och lämnar platsen öppen igen!

Än mer krystade låter argumenten att det skulle ligga något problem i att en begravningsplats vid Hägerstalund skulle tangera (i verkligheten 100 meter ifrån) gränsen till ett Natura 2000-område, som om en motorcrossbana vore mindre störande, och att det kan finnas problem med höga grundvattennivåer, dvs samma problem som runt Granholmstoppen.

– Sanningen är att Stadsbyggnadskontoret och Mogert på ett oseriöst sätt förstör de svårigheter som finns vid Hägerstalund, och förminskar de enorma problem och kostnader som Granholmstoppen erbjuder, säger Björn Erdal, som också förra månaden fick igenom en motion i Tensta S-förening med krav på S i Stockholm att "verka för att staden redan 2016 påbörjar planeringen för en vacker och ändamålsenlig begravningsplats vid Hägerstalund".

”Utveckla Järvafältet till ett friluftsområde som stockholmare vill besöka! Ha kvar och utveckla discgolfparken, ...” har även den rödgröna majoriteten i Rinkeby-Kista uttalat. Men mycket litet har gjorts för att driva frågan - ett mönster som även känns igen från frågan om Förbifart Stockholm.

Kanske kan förberedelserna för en rejäl manifestation den 22 maj förbättra chanserna att rädda Järvafältet för de levande.

EB

Med bestörtning ser jag att det fullständigt idiotiska och helt ogenomtänkta förslaget om en begravningsplats på Järvafältet fortskrider. Det här är helt oacceptabelt på alla plan. Att förstöra en av världens finaste discgolfbanor är inget annat än galenskap.

TR

Just heard that Stockholm city is planning to turn Järva discgolfpark to cemetery. That sounds really unbelievable and cant understand thosekind of plans at all. I live in Mikkeli, Finland and i'm leader of our discgolf sportsclub. Our club have now made 4 years row trip every summer to Järva DGP and this summer too. There has been

25-50 people in every trip. Discgolf is in huge popularity rise all over Europe, so it is very weird that Stockholm is planning to stop activity in Järva. Järva DGP is the best discgolf course in whole world, I personally know it cause also visited in USA and played the best courses there also. Please think these plans again, there must be another better place for cemetery than world best discgolf course !!

PZ

Jag är så enormt upprörd över att ni tänker fortsätta med planerna för en kyrkogård på Järva DiscgolfPark. Jag tror fler har försökt uppmärksamma er om att det faktiskt pågår en tillväxt i sporten Discgolf och att Järva DGP är en stor del i detta och sätter Sverige på kartan inom sporten. Det är den finaste/bästa banparken i världen enligt många och det har varit och planeras turneringar där årligen. Det känns som ett hugg i ryggen från Staden som väljer att sätta käppar i hjulet istället för att främja sportens tillväxt. Hoppas ni förstår innebörden i vad ni gör.

DC

Som samhällsintresserad medborgare, naturvän och discgolfspelare vill jag framföra mina synpunkter på förslaget om en begravningsplats i Järva friområde.

Järvaområdet idag - natur och aktiv fritid

Området är idag ett av de mest natursköna parkområdena i Stockholms stad där det breder ut sig bredvid E18, som en grön oas mellan Kista och Tensta. Där finns en härlig blandning av öppna gräsytor, välklippta buskar, flera olika träarter och ett rikt djurliv. Där finns hagar med betande boskap och åkrar som får en att glömma bort att man bara är 20 minuter från Stockholms centrum.

I området har en av världens bästa och vackraste discgolfbanor etablerat sig och banan lockar människor i alla åldrar, av bägge kön och från olika bakgrunder. Den lockar besökare från hela Sverige, Finland och USA och alla som kommer dit slås av den vackra naturen och den välskötta och utmanande banan. Discgolf som sport har minimal naturpåverkan då den använder den omkringliggande naturen som hinder. Området blir tillgängligt även för de grupper som inte är där för att spela discgolf och discgolfspelarna kan utan problem samsas med exempelvis joggar, cyklister och folk på promenad.

Från tidig vår till sen höst samsas heltidsproffs med glada amatörer och barn eller företagsgrupper som provar på sporten för första gången på Järva Discgolfpark. Det som gör discgolf till en sådan fantastisk sport, vilket allt fler börjar upptäcka, är att den är tillgänglig för alla. Den ställer inga höga krav på din fysiska form

och materialkostnaden är väldigt låg. Samtidigt ger det bra motion i och med att du promenerar långa sträckor och aktiverar kroppen när du kastar. Dessutom krävs det att du planerar dina kast och tänker till samtidigt som den sätter psyket på prov när du står inför en avgörande putt.

Discgolf förbättrar folkhälsan

Discgolf har en unik möjlighet att aktivera människor i alla åldrar och Järva Discgolfpark har med sin närhet till kollektivtrafiken en möjlighet att erbjuda människor ett enkelt, hälsosamt och billigt fritidsnöje. Med tanke på sitt geografiska läge har den även möjlighet att locka ungdomar från socialt utsatta områden till sporten! Sedan jag besökte banan första gången för 3 år sedan har jag märkt av ett otroligt uppsving i antalet besökare och banan lockar till sig unga och gamla, tjejer och killar, familjer och kompisgäng.

Jag anser att discgolf är ett verktyg som kan användas för att nå regeringens målsättning om att minska ohälsan relaterad till övervikt och fysisk inaktivitet. Folkhälsominister Gabriel Wikström har påpekat att idrott och folkhälsa går hand i hand och en viktig del i satsningen mot en förbättrad folkhälsa är ökat stöd till idrottsrörelsen. Målet är att fler barn och unga ska ägna sig åt fysiska aktiviteter och på sikt få bättre hälsa. Discgolf ger ungdomar en möjlighet att röra på sig och komma ut i naturen oavsett social bakgrund och Järva Discgolfpark kan hjälpa barn och unga att få en mer aktiv fritid.

Med detta i åtanke ställer jag mig starkt negativ till att anlägga en begravningsplats i Järva friområde och vill be berörda politiker och tjänstemän att tänka om och se över planerna om en begravningsplats på området.

Att riva denna bana anser jag också vore att förminska discgolf som sport och ett hån mot de personer som kämpat för att göra banan till vad den är idag. I somras arrangerades SM i discgolf och i sommar står banan åter igen som värd för European Masters dit den främsta världseliten kommer på besök. När banan arrangerade tävlingen senast, sommaren 2014, valde SVT att sända från tävlingen till följd av sportens ökade popularitet. Tävlingen ger inte bara ökad publicitet till sporten utan även intäkter till staten i form av turism och banan får även besök från utländska turister under stora delar av säsongen. Att riva den bana som står som symbol för discgolfen i Sverige (möjligtvis för hela Europa) och sätta hinder för en sport som är på framväxt kan inte ses som något annat än ett stort misslyckande.

PÖ

Hur kan ni ens överväga att stänga Järva discgolfpark för att bygga en kyrkogård? det finns väl hur mycket plats som helst på andra ställen att bygga en kyrkogård, vet ni hur populär Järva discgolfpark är? vet ni om att alla världens PROFFS kommer dit årligen för att tävla och för att bara SPELA på banan för att den är så himla bra! utnämnd till en av världens finaste banor! Skärpning nu! hur kan ni säga nej till friluftsliv? vill ni inte att ungdomar ska röra på sig? få gemenskap osv? Tänk till och tänk om!

SR

Jag vet inte vart jag ska börja angående "Förslaget Öarna" på Granholmstoppen, Järvafältet. Men jag vill bestämt säga att jag är en av många som är emot detta förslag då vi ska göra plats för dom döda där det idag rör sig många vid liv. Järva DGP anses av flertalet proffs inom discgolfvärden som en av om inte den bästa discgolf banan i världen och denna vill man ödelägga för att göra begravningsplatser. Och inte nog med detta utan väldigt dyra begravningsplatser. Kostnaden för "öarna" vida överskrider vad begravningsavgiften täcker och att man ens tänker tanken att gå vidare är orimligt. Att sedan flera remissinstanser föreslår begravningsplats vid Hägerstalund är något man verkar blunda för. Som vanlig människa känns det som detta är en principfråga och man blundar för sina egna misstag och brister och vill driva igenom ett orimligt förslag enbart för den egna prestige. Som svensk medborgare så vädjar jag till er att tänka om, tänk på invånarna i närområdet som nyttjar parken till rekreation och inte bara för discgolf. Tänk på invånarna i Storstockholm som tar sig till Granholmstoppen gång efter gång för att ta del av Järva DGP. Tänk också på övriga Svenska invånare, där är vi många som flertalet gånger varje år reser till Stockholm för att få spela på Järva DGP. Och inte minst tänk på våra internationella spelare som årligen kommer och spelar på något som av många ses som världens bästa discgolfbana. Att flytta Järva DGP är omöjligt, det man har gjort med omgivningen i den terrängen är något enormt. Att få en färdig Discgolfbana i denna klass tar många, många år och dessutom måste terrängen jobba med dig för att få en bana så vacker som Järva DGP. Det är sorgligt att man sätter sig över befolkningen för sin egna prestige. Vakna och jobba för folket! Flytta begravningsplatsen till där det föreslås vid Hägerstalund. Ta ert ansvar och göra det som är rätt ekonomiskt och det som är rätt för invånarna och dom som är död. Jag har hopp om att rätt beslut fattas i frågan.

NK

Jag protesterar mot förslaget Öarna. Järva discgolfpark som ligger på tänkt plats rankas som en av världens finaste discgolfbanor och

lockar världens bästa spelare till Sverige årligen, så även i år 2016. Att förverkliga förslaget Öarna skulle förstöra detta mästerverk. En obyggd kyrkogård måste kunna byggas någon annanstans. Mästerverket Järva discgolfpark är kan det inte!

PA

Snälla snälla bevara Järva discgolf park.

AP

Vad är det för galenskaper ni håller på med? 200 miljoner för en näst intill ogenomförbar begravningsplats? Som dessutom tar bort en av världens(!) bästa discgolfbanor? Rim och reson? Logiskt tänkande? Verklighetsförankring? Ekonomiskt ansvar? Skärp er!

TA

Läste i DN om stadens planer att gå vidare med Järva begravningsplats trots alla problem det kommer innebära. Jag hoppas ni tänker om en vända till då det finns enorma brister i förslaget. Från mitt eget perspektiv så är den största missen att man underskattat discgolfens betydelse. Banan är en av Europas främsta banor. Folk reser från hela världen för att spela här och det hålls stora TV-sända tävlingar. Men för att lokalbefolkningen ska slippa åka 10 minuter extra till en begravningsplats lite längre bort så ska man förstöra allt detta. Denna lilla tidsbesparingen gör också projektet orimligt dyrt, något som jag själv måste vara med att bekosta samtidigt som ni drar ned på viktig samhällsservice. Det finns stora områden öster om Järva, tex kring det gamla flygfältet eller Barkarby som skulle vara bättre och billigare. Varför är dessa områden inte möjliga att använda? Dessutom finns det tre medelmåttiga "vanliga" golfbanor i området. Ett förslag kan vara att lägga ned en av dessa och göra om till begravningsplats och rädda en av Europas bästa discgolfbanor.

DL

Jag vill här med överklaga planeringen av begravningsplatsen som planeras byggas i Järva. Jag ser det inte trevligt att begrava personer på en soptipp, samt tycker jag att det kommer förstöra en av världens bästa discgolfpark och Stockholms vackraste park. Kostnaderna kommer samt bli mer än vad budgeten tillåter.

AJ

Jag tycker att det är tråkigt att ni ska välja att ta bort en världsberömd discgolfbana, där vi i år även ska hålla european masters som är en del av världs-touren i discgolf. För att bygga en onödigt dyr begravnings plats som kostar skattebetalarna mer pengar. Järva är klassad som en av världens bästa discgolf banor och genererar fruktansvärt mycket till stockholm som stad när det kommer till turism. Varför trycks förslaget längre och längre när det bara uppstår mer och mer problem ju mer man läser om det.

Lägg ner och börja om nån annan stans.

J

Läste i DN att planeringen av en begravningsplats på den plats där discgolfparken ligger i Järva fortfarande pågår trots att det mesta talar emot att det är en bra plats att förlägga den. Att det blir fem gånger dyrare än en "vanlig" begravningsplats att bygga den just på den platsen talar för hur lite bryr er om hur skattepengar spenderas. Att ni vill ta bort en plats som utnyttjas för promenader, löpning, disc golf, pulkaåkning med mera talar för att ni inte bryr er om alla medborgare i kommunen utan väljer att endast tillgodose ett fåtals önskemål. Att det finns gott om ytor på Järvafältet som inte används överhuvudtaget men att ni ändå väljer att förstöra den park som redan är iordninggjord ter sig mycket märkligt. Att Roger Mogert (S) idag säger i DN att "Nu ska vi helt enkelt genomföra det" tyder på att ni redan bestämt er och antagligen inte bryr er om att jag och många med mig påpekar att det här projektet skulle förlagts till en annan plats på de enorma ytor som finns tillgängliga på Järvafältet. Jag vill med det här mailet göra er uppmärksamma på att det här projektet borde förläggas till en annan plats så att vi levande kan få fortsätta att njuta av en underbar park full av liv istället för att det enbart ska bli en plats att gräva ner de döda.

HB

Hej, ursäkta uttrycket men hur i helvete har ni mage att förstöra detta vackra område och denna fint skötta plats som skapats sen 15 år tillbaka varför kan ni inte bygga begravningsplatsen bakom eller på något annat ställe? Det här är så sjukt oplanerat och dåligt så jag blir förbannad. Hoppas ni tar ert sunda förnuft och avbryter denna plan och lägger ner det.

MS

Hur fan är det möjligt att ni väljer att gå vidare med detta? Vidrigt att se att några få personer kan gå emot så många protester från människor som älskar frisbeegolf. Det finns hur mycket andra platser som helst att bygga en begravningsplats på.

DJN

Jag har förståelse för att man måste utvidga tillgängliga begravningsplatser i takt med populationsökningar. Dock att lägga en begravningsplats på ett frilufts område som är i sådan god standard och nyttjad av många när de avvecklade Järfälla flygfält finns tätt intill är tillsynes orimligt, jag förstår kommunala gränsdragningar men det borde ej vara så svårt att samarbeta över dessa. Järva fältet erbjuder något unikt som inte finns på något annat ställe på denna sidan om staden, och mig veterligen så finns de inget annat ställe i hela Stockholms regionen som erbjuder denna kvalitet av discgolf banor. Begravningsplatser är inte lika beroende

av hur omgivningen ser ut och därför är det tillsynes orimligt att förstöra ett område som så många levande njuter av. Gör om gör rätt, lättaste vägen är inte alltid den bästa!

GS

Dåligt med två långa trappor som leder upp till gravar.

Hur har ni tänkt att sörjande, som ofta är gamla änkor, skall orka gå upp för dessa??

OH

Jag önskar lämna mitt starka misstycke till att anlägga en begravningsplats på Järvafältet där Järva Discgolfpark har sin verksamhet idag. Efter att ha läst om planerna om "öarna" uppstår inget annat än frågetecken kring hur detta förslag ska förverkligas. Dels praktiskt men framförallt ekonomiskt. Jag besöker personligen Järva Discgolfpark flera gånger i veckan för att ägna mig åt mitt största fritidsintresse: Frisbeegolf. Mats Löf som driver banan har lagt ned väldigt mycket energi och tid (15+ år) på att få detta vackra friluftsområde att se ut som det gör idag. Det måste finnas andra platser som är mer lämpliga att anlägga begravningsplats på som inte inkräktar på en plats som hundratals personer besöker varje dag för att ägna sig åt fritidsaktiviteter.

SR

Jag vet att inte alla ni som jag skriver till idag står bakom lagt förslag. Men snälla förklara, för hur jag än vänder och vrider på frågan så kan jag inte för mitt liv förstå hur någon kan föreslå och vara drivande i frågan om begravningsplats på Granholmstoppen/Järva. Att denna del av Stockholm är i behov av kistgravplatser har jag förståelse för men inte på vilka grunder man vill förlägga denna gravplats på förslaget område. Granholmstippen som det en gång var är inget ställe jag skulle vilja ha någon av mina nära eller kära begravda på! Vem vill bli begravd på en soptipp? Inte jag i alla fall. Sen finns det så många frågor som gör hela "förslaget öarna" o genomförbart förutom nämnda del.

- **Kostnad:** Hur kan man motivera den kostnaden för en begravningsplats när pengarna från begravningskatten omöjligen kan täcka kostnaderna?
- **Miljö:** Hur motiverar man att förlägga en gravplats där grundvattenförhållandet är som det är? Likvatten m.m är ett problem.
- **Tillgänglighet:** Platsen ifråga är inte tillgänglig med befintlig kollektivtrafik och kommer medför mycket biltrafik på området.
- **Järva DGP:** Hur motiverar man att det är ett större samhällsintresse att begrava våra döda på granholmstoppen än att låta våra levande utnyttja parken till discgolf, vandring, löpning och övrig rekreation som den görs idag? Att raser något som blivit

uppbyggt under 20 års tid, på mark som en gång var en tipp för att anlägga en begravningsplats känns väldigt oetiskt. Det blir bara fel på fel på fel.

- Remissinstanser: Hur försvarar man att gå emot alla remissinstanser som har yttrat sig under tiden projektet har behandlats?
- Läge: Och varför? Varför inte förlägga en ny begravningsplats i exempelvis Hägerstalund? Där förhållandena är mycket bättre?

Detta är bara några frågor gällande Järva begravningsplats som får mig att inte förstå varför man försöker driva igenom detta. Känslan är att det handlar om prestige, och det är skrämmande. Är det inte bättre att man tar ett steg tillbaka, få förståelse för vad remissinstanserna säger och säga "VI har varit fel ute. Ett begravningsfält på granholms toppen med förslaget 'öarna' är inte genomförbart med tanke på marken (tidigare soptipp), ekonomi och befintlig verksamhet. Vi tittar nu på en annan lösning som för alla parter ska bli bättre"

Det är så man går rakryggad ur detta, med hedern i behåll. Alla kan göra fel och alla kan rätta till det man ställt till med. Jag vill med detta som skattebetalare och medlem i svenska kyrkan visa mitt missnöje i frågan. Och att jag hoppas att alla beslutfattare i frågan tar sitt förnuft till fånga och stoppar detta förslag. Jag väddar till er att ta ert ansvar!

SH

Det är en gammal garbage-dump/soptipp ni vill bygga begravningsplatser åt järvas muslimer på? Har ni fört någon dialog med muslimsamfunden i området med förslaget? Många är redan emot det här begravningsbygget, men har alla verkligen förstått att marken även varit till för att dumpa avfall i tidigare?

PT

Ser till min häpnad att media rapporterar att Roger Mogert säger att planerna på begravningsplats på Järva kommer att genomföras, trots att förslaget fortfarande ställs ut och inget beslut fattats. Jag förutsätter att detta är ett felaktigt citat, och att den demokratiska processen följs. Det vore orimligt om nämnden förbigick processen och fattade egenmäktiga beslut baserat på personliga åsikter. Att ordföranden skulle uttala sig på det sätt förefaller minst sagt märkligt. Tacksam för bekräftelse på att inget beslut ännu är fattat, och att ett kommande beslut baseras på en objektiv bedömning där pågående diskussioner avslutats och all relevant fakta och synpunkter tas i beaktande.

SK

Jag vill protestera mot förslaget att anlägga en begravningsplats på den yta där idag Järva Disc Golf Park ligger. Tror inte ni till fullo

inser hur ogenomtänkt detta beslut är. JDGP har under flera år ständigt utvecklats och är idag en av världens absolut bästa banor. Disc golf är dessutom en av världens snabbast växande idrotter som tilltalar utövare i alla åldrar. Tänk om!

CMK

Oerhört trist att ni inte lyssnar på allmänheten i detta ärende. Ni har kört över oss i alla år. Tagit beslut och snyggt kallat till samråd.....till vilken nytta. Ni lyssnar ju inte på oss som bor här, nyttjar och verkar i området. Det är djupt tragiskt att ni låter politikerna förstöra något av det finaste vi har här. Den vackraste delen av Järva där vi cyklar och går promenader i stilla fridfull anda. Det kommer att bli vandaliseringar, neskräpningar och allmän oreda i området. Ni har knappast kontroll över Tensta, varför skulle ni ha det då över Järva. Lägg ner projekt !! Vi vill inte ha någon begravningsplats HÄR !!! Det vill ni förstöra, för oss som inte inte har så mycket. Varför driver ni detta vansinnesprojekt vidare trots allas våra protester. Detta är inte demokratiskt.

HE

Hur kan Ni på Er egen informationssida fortfarande hävda planerad byggstart Q1 2016 samtidigt som samråd, om än ganska ensidigt vad det sägs, sker fram t.o.m. 2016-04-20? Eller avses ursprungligen planerad byggstart? I så fall kanske detta bör framgå liksom varför byggstarten flyttats fram och slutligen ny planerad byggstart?

Vad means med stycket;

Strategiska frågor

Fornlämningar, etapputbyggnad, grund- och ytvattenavrinning

Är det saker Ni skall titta extra noga på, utmaningar?

På sidan ser jag även en hel del dokumentation, t.ex. sedan avseende geologisk undersökningar;

Finns det även något dokument där dessa fakta tolkas i mer praktiska termer; Är detta bra mätvärden för vad vi avser göra eller är det dåliga värden men det kan gå i alla fall, var i så fall hittar jag det?

OA

Jag motsätter mig mot planerna på att anlägga en begravningsplats på och kring Granholmstoppen på Järvafältet med nedanstående motiveringar:

1. Toppen är ingen naturlig höjd i landskapet utan uppbyggd av avfallssten från utbyggnaden av tunnelbanan och olika former av byggavfall från uppförandet av miljonprogrammet. Det är direkt oanständigt att etablera en begravningsplats här då det i praktiken innebär att de avlidna hamnar på soptippen!

2. Området är utsatt för kraftigt buller från trafiken på E18, vilket inte är förenligt med det lugn och den tysthet man förknippar med och kan förvänta sig på en begravningsplats.
3. Att anlägga kistgravar kommer att bjuda på stora praktiska problem på grund av det material (stora stenar och betongblock) som toppen till stora delar är uppbyggd av.
4. Området används flitigt för olika former av friluftaktiviteter i dag, både av närboende från Tensta, Rinkeby, Hjulsta, Kista, Husby och Akalla och av människor från andra delar av länet och landet, ja t.o.m. av internationella gäster. Vid en eventuell etablering av en begravningsplats kommer dagens uppskattade möjligheter till aktiviteter som discgolf, drak- och segelflygning, skidåkning, pulkaåkning m.m. inte längre att kunna utövas. De boende i närheten av Järvafältet kommer att gå miste om en mycket uppskattad och flitigt använd möjlighet till fritidsaktiviteter och rekreation och detta leder till att områdets anseende och status kommer att påverkas negativt, vilket knappast ligger i politikernas linje med ambitionerna för den framtida utvecklingen inom området.
5. Den högklassiga och för internationella tävlingar använda Disc Golf Parken kommer inte att kunna vara kvar, vilket är helt oacceptabelt med tanke på att denna sport är lättillgänglig för alla, utan att utövarna behöver bekosta dyra utrustningar eller utbildningar/upplärningar.
6. De beräknade omfattande kostnaderna för projektet är helt orimliga och i praktiken en misshushållning med skattebetalarnas pengar. Hur kan man från politikernas sida motivera en lokalisering som innebär en 5 ggr högre kostnad per grav än normalt? Lätt att bestämma då det är någon annan (skattebetalarna) som betalar fakturan!
7. Är det helt nödvändigt att begravningsplatsen etableras i denna del av Stockholm och i så fall med vilken motivering? Varför inte Gärdet (där finns ju gott om plats och mer lämplig markbeskaffenhet) eller Norra Djurgården? Varför är Granholmstoppen är den mest lämpade platsen och vad gör att andra lokaliseringar är sämre och mindre lämpade, t.ex. Hägerstalund?

Jag hoppas således att planerna på att etablera en begravningsplats vid Granholmstoppen omprövas och skrotas.

PK

I wonder where will you build a new top level discgolcourse if Järva DGP is going away. The course is the reason why a lot of finnish people and other europeans come to sweden. If you kill the course, that will effect the swedish discgolf scene tremendously. Discgolf will develope into a huge sport in five years. The

popularity will explode in Sweden just like it did in Finland. (top3 sport in popularity this year)

TN

Jag vill lämna mina synpunkter kring förslaget Öarna som jag anser är en riktigt dålig idé. Delen av Järvafältet som Öarna planeras att byggas på är ett mycket uppskattat friluftsområde där alla åldrar förekommer, unga såväl som äldre. Att bygga gravar där känns minst sagt dumt mot både levande och döda. Mot dom senare rent ut sagt respektlöst. Denna känsla förstärks även när man tänker på vad som finns i marken där ni planerar att begrava folk, stora mängder schaktmassor från byggen. Det är inte mark som man ska begrava människor i. Utöver detta så riskerar Akalla att tappa något som är unikt i Sverige. Jag pratar om den discgolfanläggning som finns där och som är den enda i sitt slag i Sverige som är godkänd för internationella cuper. Kanske kan låta som en liten nischad sport men det stämmer inte, det är tvärtom en av Sveriges snabbast växande sporter. Att ta bort discgolfbanan för att bygga gravar är inte rätt och kommer inte hjälpa Akalla som stadsdel och inte Sverige som land heller. Jag önskar att ni tittar på andra platser för gravarna. Jag kommer även överklaga alla beslut som går att överklaga.

TB

Den begravningsplats man vill anlägga på Järvafältet/Granholmstippen är oerhört kontraproduktivt på flera sätt. Man har idag många ungdomar och barn som spelar discgolf på denna plats, även ett fåtal ungdomar som kör motorcross och en del annat bus. Det buset kommer vara högre om man väljer att placera en begravningsplats istället för ett aktivt utemiljöcenter för folkhälsa och spontanidrott. Vi har idag en ökande andel beläggning på discgolfbanan från ungdomar och medborgare från de lokala stadsdelarna i Norra- och Södra Järva, stoppa inte denna goda utveckling att få ut människor i naturen för att röra på sig och ha chansen att träffa människor i från alla delar av vår stad, vårt land och alla de internationella besökare Järva DiscGolfPark har. Jag har varit aktiv på Järva DGP sedan jag var 16 år (1995) och själv växte upp i ett stökigt Akalla och Husby, Järva gav mig en plats att växa på, med vuxna förebilder som tog in mig med öppna armar och jag kunde känna en stolthet över mitt område som kunde erbjuda en så vacker plats som så många ville besöka. Tidigare kommer jag bara ihåg detta område som en smutsig, nedskräpad kulle med taggbuskar där man kunde åka pulka på vintrarna (vilket man kan göra än idag förstås). Järva har utvecklats mycket sedan dess och har så mycket mer att ge och utvecklas vidare, Nu bedrivs här en av världens största internationella tävlingar som senast drog spelare och publik från 20 nationer. 2000 människor kom för att bevittna

denna tävling, i år spelas denna igen och den kommer bara växa för vart år precis som sporten självt gör i rasande takt.

Ungdomssatsning med lokalt stöd. Detta minst två dagar i veckan från april till oktober. Parken som Mats och Jonas Löf har skapat uppmärksammas av fler och fler Stockholmare, inte bara för discgolfbanans skull utan även för rekreation, picknick etc.

Banan i sig står som mall för många hundra banor världen över och är en av världens allra högst uppsatta banor på önskelistan att någon gång få spela. Ett erkänt och annorlunda ställe att köra kick-off och teambuilding event på för företag. Stockholms Stad bör vara stolta över att människor från hela landet och även långt ifrån vårt eget land söker sig till Stockholm, ibland en vecka eller längre, med Järva DGP som den centrala punkten i deras resa. Snälla låt inte denna plats bli något annat än vad det är idag! Uppväxt och fortfarande boende i området har jag inte hört en enda människa som är för att en begravningsplats anläggs på denna plats.

Inte heller bland de många muslimska vänner och familjer jag känner. Jag vet har och har förstått att det finns en grupp muslimer som driver denna fråga hårt, om att de vill ha en närbelägen begravningsplats för sina nära och kära. Har själv bevittnat imamer som drar i ungdomar och vuxna för att de skall skriva på för att detta skall bli av. Är absolut inte emot att en begravningsplats med kistgravar anläggs om det är så att det är brist på de i Stockholm, eller i dessa delar av Stockholm. Men det finns alternativa platser som fortfarande ligger i anslutning till Norra- och Södra Järva. Bl.a Hägerstalund som var ett av de första förslagen. Här har Kyrkogårdsförvaltningen vid upprepade tillfällen åberopat att det inte är genomförbart på helt felaktiga och rent lögnaktiga grunder. Jag ser fram emot att höra att den begravningsplats som planeras över Järva DGP och som på något underligt vis skall främja rekreation(!?) stoppas och förläggs på annan plats. Detta för alla de sex ytterstadsområden som ligger i anslutning, dess ungdomar och medborgare. Segregationen lär inte minska om ett beslut om att fortskrida sker, snarare tvärtom. Det är min övertygelse.

PL

Jag motsätter mig alla planer på byggnation av begravningsplats på järva fältet, naturen skall varken förstöras med begravningsplats eller utsättas för exploatering av att likvatten rinner ut i naturen. Detta kommer bidra till att järvafältet går mot en säker död som friluftsområde och förstöra naturen. Era kostnader är hiskeliga för detta och är en ren katastrof att ni ena överväger detta. Lagg ner alla planer på detta och bevara järva för vad det är

EG

I detaljplanen förekommer följande två sinsemellan oförenliga ståndpunkter: ”Planförslaget innebär en förändring av området då det ändras från ett natur- och rekreationsområde till en

begravningsplats.” “Området ska fungera både som begravningsplats och rekreationsområde.” ”Målsättningen är att mellanrummen mellan öarna blir rumsligt varierade och fristående så att vardagslivet kan existera sida vid sida med olika begravningsfunktioner och ritualer.” Gäller planen en begravningsplats eller en kombinerad begravningsplats - rekreationsområde? I planförslaget ger Stadsbyggnadskontoret olika besked. Föreliggande förslag tycks således utgå ifrån idén om att det går att kombinera och beblanda begravningsverksamheten med rekreationsaktiviteterna inom ett och samma avgränsade område.

- Vem vill sitta och sörja i stillhet vid en minneslund eller gravsten när mopedgången har grillfest intill och koloniägarna snickrar på sina skjul?
- Vem vill avnjuta en picknick i det gröna på en begravningsplats där kistorna bärs fram av sörjande?
- Hur ska besökare till minneslundar och gravar kunna samsas med de högländskor med cykelstyre till horn som enligt förslaget ska beta mellan gravkvarteren, och som lämnar efter sig högar med kospillning?

Inga svar ges i planförslaget. Jag har svårt att se att stockholmarna skulle acceptera att exempelvis Skogskyrkogården eller Norra begravningsplatsen skulle omvandlas till ett nöjesfält med lekplatser, picknikställen, grillplatser mm. Det är mycket svårt att föreställa sig begravningsföljen som vandrar bland festande ungdomar. Min erfarenhet efter att ha bott och utyttjat Järvafältets grönområde sedan 1970-talet är att fältet alltmer präglas av en riklig mängd olika sorters rekreationsaktiviteter, varav många uppfattas som störande av dem som ser Järvafältet som ett strövområde för naturupplevelser. Mopeder, motorcyklar, racercyklar och bilar förekommer nu ofta. Detta i synnerhet då grusstigarna har breddats, fått en permanent beläggning samt belysning. Koloniområden, av vilka två gränsar till den föreslagna gravplatsen, drar till sig biltrafik på gångvägar. Mopeder körs i hög fart av ungdomsgäng fram och tillbaka över fältet. Grillfester, hästridning, rastning av hundar, hunddagisgrupper, jordbruksverksamhet med odlingar och betande kor, traktorer, skärmflygning mm hör till vardagen. Drakflygare, orienterare, skolor- och daghemsgrupper, frisbeegolfare, koloniodlare, mopedförare, bilar m.fl. syns och hörs ofta på fältet. Omgivande motorvägar har nyligen byggts om och byggts ut på höjden, vilket fått till följd att en kraftig bullermatta rullas ut över det lågt liggande fältet. Förbifart Stockholm kommer att dras nära planområdet. Som skrivs i förslaget: “Med utbyggnaden av E18 och Akallälänken, sam framtida nivåer från förbifarten kommer bullernivåerna inom planområdet att höjas till runt 55-60 dBA.” Förslaget innebär att Järva friområde kommer att bli allt mindre fritt, då bebyggelsen kommer allt närmare – begravningsplatsen med sina 43 ha, utbyggnaden av Barkarbystaden i norr och Ursvik i

söder, ny bebyggelse i Kista (Anholt 1) kommer allt närmare fältets friområde liksom tvärbanan vid Kymlinge och tunnelbanan till Barkarby från Akalla. En begravningsplats ska vara en plats där sörjande i stillhet kan besöka gravar eller minneslund och sörja sina anhöriga i fridfullhet, meditation, stillhet, sakral värdighet och lugn, en plats där omgivningarna befrämjar kontemplation och eftertanke. Dessa värden tycks helt ha glömts bort i förslaget om en kombinerad begravningsplats/rekreatiomsområde. Föreliggande förslag innehåller ingen analys av de konflikter som uppstår genom det föreslagna samutnyttjandet av planområdet, som nu endast beskrivs i positiva ordalydelser. Det saknas objektivitet i underlaget. Dessutom begränsas förslagets negativa påverkan på den omfattande rekreatiomsverksamheten enbart i förhållande till discgolf och skärmflygning, två mindre aktiviteter som främst vänder sig till besökare utifrån. Inget sägs om hur exempelvis det omfattande vardagliga friluftslivet påverkas, samtidigt som ” Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan innebära en betydande miljöpåverkan.” Förslaget utgår från en teoretisk, ja närmast idyllisk, bild av verkligheten, som om planområdet är fritt från mänsklig aktivitet. Vi som bor här vet att detta inte stämmer. Begravningsplatsen och dess besökare kommer, om förslaget genomförs, att konfronteras med en rad aktiviteter som är oförenliga med andan och stillheten som bör karakterisera en begravningsplats. Samtidigt kommer betydande områden att undandras friluftslivet. Jag menar att planen inte tar hänsyn till problemen med det föreslagna kombinerade utnyttjandet, där rekreatiomsmönstret är väletablerat sedan omgivande stadsdelar byggdes för 50 år sedan. Sammanfattningsvis, idén om ett kombinerat rekreatiomsområde och begravningsplats är illa genomtänkt och riskerar att fungera illa i både rollerna. Ingenstans i underlaget redovisas några erfarenheter av kombinerade begravningsplatser och rekreatiomsområden. Varför inte? Kanske för att ingen tidigare kommit på en så befängd tanke. Det fungerar inte att kombinera så pass väsensskilda verksamheter på samma yta.

Behovsanalys - underlaget

I utställningsmaterialet saknas det centrala underlaget, dvs Kyrkogårdsförvaltningens behovsanalys rörande antalet gravplatser och antalet kistgravar. Detaljplanen utgår från denna behovsanalys men underlaget redovisas inte. Därmed får allmänheten inte tillgång till grunderna för att kunna bedöma behovet av begravningsplatsen. Efter kontakt med berörd handläggare på Kyrkogårdsförvaltningen har det rörande underlaget för beräkning av antalet gravplatser kommit fram följande: ” urngravar/askgravar har inte beräknats i detta underlag utan vi har endast gjort en skattning av behovet och pekat ut platser för askgravar/minneslunder/kolumbarier. Underlaget är också en arbetshandling så det är inget slutgiltigt

dokument. Antalet gravar och typen av gravar inom de olika öarna kan förändras. Fortfarande gravsätts en majoritet av Stockholmarna i minneslund, men vi vet att mindre anonyma askgravlundar och askgravplatser kan bli mer efterfrågade i framtiden.” (Karin Söderling, Kyrkogårdsförvaltningen). Vidare, ” Viktigast vid planeringen har varit att kunna säkra ett så stort antal kistgravar som tekniskt och miljöhänsynsmässigt varit möjligt och utifrån det idékoncept som de danska arkitekterna vunnit arkitekttävlingen med....Vissa grupper önskar dock av religiösa och kulturella skäl gravar på jungfrulig mark, dvs där det inte tidigare skett någon gravsättning.” Kyrkogårdsförvaltningens uppgifter om behovet av gravplatser, i synnerhet antalet kistgravar, tycks styras av kraven från den stora gruppen muslimer som idag bor i närheten av den tilltänkta begravningsplatsen och dessas begravningsritualer och sed. Jag anser att begravningsplatsen ska vara öppen för alla, och inte domineras av en grupp för tillfället närboende.

Kyrkogårdsförvaltningen verkar inte heller ha tagit till sig den moderna trenden mot spridning av aska i minneslund och bort från gravar, såväl kistgravar som askgravar. En undersökning av Ignis våren 2016 visar att mer än hälften av stockholmarna vill ha sin aska spridd i minneslund. Detta är en mer miljövänlig begravningsmetod som dessutom innebär att mindre mark behöver tas i anspråk för gravar. Begravningsplatsen har en tidshorizont på 70-100 år enligt Kyrkogårdsförvaltningen Sammanfattningsvis talar ändrad begravningskultur i riktning mot minneslundar och den långa tidsrymden för att antalet gravar, och i synnerhet miljöovänliga kistgravar, bör begränsas. Om ett antal år kommer avsättning av över 40 ha rekreatiomsområde för oönskade kistgravar att betraktas som otidsenligt, inte minst av kostnads- och miljöskäl. Storleken på begravningsplatsen kan minskas väsentligt, till förmån för rekreatioms- och naturområdet samt att den muslimska gruppen med sina speciella begravningsritualer bör ha en egen avgränsad, avskild del av begravningsplatsen. Det ingår exempelvis i muslimsk sed att inte blanda muslimska gravar och icke muslimska gravar på samma område. Risken är annars att endast muslimer väljer den nya begravningsplatsen, och att kristna och andra söker sig till andra mer avlägsna begravningsplatser. Med de bullerskydd som planeras bör det vara möjligt att anlägga en muslimsk begravningsplats närmare Hjulstakorset, vilket samtidigt skulle förbättra tillgängligheten och inskränka mindre på Järva friområdet. Att lägga en ”död hand” över 40-50 ha värdefull natur- och rekreatiomsmark i 70-100 år framöver i en otidsenligt begravningsverksamhet till en kostnad på minst 200 miljoner kronor utan tillförlitlig behovsanalys är oansvarigt mot framtida generationer, i synnerhet då begravningsplatsen är tänkt att användas för tusentals kistbegravningar (”säkra ett så stort antal kistgravar som tekniskt och miljöhänsynsmässigt varit möjligt”) –

en miljömässigt tveksam hantering som alltmer överges av stockholmarna till förmån för spridning av aska i minneslundar.

Mitt förslag

1. En konsekvensanalys bör göras av nuvarande förslag till kombinerad begravningsplats/rekreationsområde med utgångspunkt i en kartläggning och analys av de faktiska rekreations- och andra aktiviteter som redan idag förekommer i området. Dessutom behövs en bedömning av hur dessa rekreationsaktiviteter påverkar begravningsplatsen som fridfull, kontemplativ och stillsam miljö med respekt för de sörjande och de avlidna. Vid en sådan analys bör erfarenheter från andra begravningsplatser studeras och tas tillvara. Min egen bedömning är att två så pass skilda verksamheter med mycket olika krav och förutsättningar inte kan samsas om samma markyta utan att störa varandra. En konsekvens blir att planområdet bör krympas och göras om till en renodlad begravningsplats, inte en kombinerad begravnings/rekreationsområde. Mot denna bakgrund bör detaljplanen göras om till förslag på en renodlad begravningsplats på mindre yta.

2. Den sedan länge pågående utvecklingen mot en ändrad begravningskultur i Stockholm mot minneslundar och den långa tidsrymden talar för att antalet gravar och i synnerhet miljöovänliga kistgravar bör begränsas. Att upplåta mark till kistgravar är ett steg tillbaka miljömässigt, och ligger inte i linje med stockholmarnas önskemål. Storleken på begravningsplatsen kan minskas väsentligt, till förmån för rekreations- och naturområdet. Den muslimska gruppen med sina speciella begravningsritualer bör ha en egen avgränsad, avskild del av begravningsplatsen, även om detta talar mot hela integrationstanken. Med de bullerskydd som planeras bör det vara möjligt att anlägga en mindre kistbegravningsplats närmare Hjulstakorset, vilket samtidigt skulle förbättra tillgängligheten och inskränka mindre på Järva friområde. Planförslaget innehåller ingen analys av alternativa lokaliseringar där jämförelser görs av för- och nackdelar med resp. lokalisering. Området väster om Hanstavägen mittemot Hästa Gård exempelvis används idag inte till några rekreationsaktiviteter och skulle vara ett lämpligare och betydligt billigare alternativ för anläggning av en renodlad begravningsplats. Jag anser att en sådan analys behövs.

3. Förslaget innebär att Granholmstoppen måste grävas upp och schaktmassor fraktas bort. Detta förklarar varför kostnaden blir 200 m kr, mot 50 m kr för motsvarande på plan mark. Var ska massorna ta vägen och vilka miljöeffekter blir det av alla lastbilstransporter? Inget svar ges i planunderlaget. Om begravningsplatsen begränsas till yta och anläggs närmare Hanstavägen/Hjulstakorset blir det onödigt att byta ut jordlagret på Granholmstoppen och att kostnader reduceras. Ytterligare en fördel blir att konflikten med rekreationsaktiviteter begränsas kraftigt.

4. Jag anser att befintliga koloniområden skulle förfula den planerade begravningsplatsen. Det finns två sådana områden i direkt anslutning, dock utanför planområdet. Kolonierna har utvecklats till vad som närmast kan betecknas som kåkstäder, drar till sig biltrafik på bl.a. gångvägarna och innebär nedskräpning och byggnation. Kontakt med stadsdelsnämnden i denna fråga har inte lett till någon förbättring av skötseln av koloniområdena, då koloniföreningarna inte tar sitt ansvar. Jag anser att kolonierna bör läggas ned för att på så sätt skapa en fridfull och vacker miljö kring begravningsplatsen. Sammanfattningsvis: Ta fram en ny detaljplan för en renodlad kistbegravningsplats på kraftigt minskad yta jämfört med förslaget och flytta den närmare Hjulstakorset, vilket skulle underlättas om det västra koloniområdet läggs ned! Nedläggning av det östra koloniområdet skulle också höja kvaliteten på intilliggande friluftsområde.

LG

Jag har förstått att ni har ett förslag om att bygga gravplatser på järvafältet, där det idag ligger en disc golfbana. Jag förstår inte hur ni kan överväga att förstöra nordens bästa disc golfbana för att bygga gravplatser, förslaget är ju helt absurt. Tänk igenom detta noga och ta er ut till Järva disc golfbana en solig lördag/söndag och se hur mycket folk det är där och njuter av den fantastiska banan. Förstör inte denna pärla till plats som ger folk nöje, motion, sol och gemenskap. En gravplats kan man ha vart som helst, varför förstöra något vackert med något dött.

HH

Jag vill harmed lamna min protest mot planerna om att bygga kyrkogård vid Jarva Discgolfbana. Banan är valkand i sporten och har ett renommé som en av de bästa banorna i världen. Man har arrangerat majortävlingar på Jarva, som har dragit de största proffsen (från USA, etc) till Stockholm. Det skulle vara en stor förlust för discgolfmiljön (på världsbas) om banan försvann.

MB

Jag vill lägga in en protest mot att det anläggs en begravningsplats på Granholmstoppen på Järva. Av de undersökningar som jag har tagit del av är det marknära grundvattnet ett problem som gör platsen olämplig. Det höga värdet på området som ett väl fungerande friluftsområde med discgolf, pulkaåkning, rastning av hundar, och skärmflyg gör det också till ett olämpligt område att välja för begravningsplats. En motivering till platsen skall vara att det är många i området som har sådan tro att annat än kistgravar inte är tillåtet. Det bör respekteras att utrymme för kistgravar skall finnas

men närhet till begravningsplats kan inte vara en rättighet, det är mycket viktigare att ha möjlighet till rekreation i sitt

närområde. Betänk också det ekonomiskt fördelaktiga med att ha kvar området som det är. Det förvaltas utan kostnad genom Järva Discgolfpark och hundratals, kanske tusentals icke-stockholmare besöker banan varje år och spenderar pengar under den tid de är på besök. Många av dessa turister skulle inte besöka Stockholm om det inte vore för discgolfbanan på Järva. Av alla länder i världen och alla discgolfbanor som finns så dyker årligen världens bästa spelare upp på Järva Discgolfpark för att tävla. Det är för att det är en av världens bästa banor som har mejslats fram de senaste femton åren på en unik plats. Att återskapa det i Hägerstalund (som jag har läst är ett förslag) är förmodligen inte möjligt. Eftersom Järva Discgolfpark är flaggskeppet inom discgolfen i Sverige är risken stor att man slår undan fötterna för en hel idrottsrörelse. Jag har två huvudsakliga invändningar mot begravningsplatsen. För det första tror jag inte på att det är den lämpligaste platsen i Storstockholm att lägga en begravningsplats på. Det kommer att kosta orimligt mycket mer pengar än vad det skulle behövas på en annan plats. För det andra så tycker jag att det höga värdet av området i dess nuvarande form för både närboende och för Stockholm som turist- och idrottsstad vida överstiger värdet av en begravningsplats. Min personliga åsikt är att det är fullständigt befängt och maktfullkomligt att genomföra planerna på en begravningsplats. Ett sådant slag mot ett välfungerande friluftsområde kommer via de tusentals engagerade discgolfare världen över inte att gå obemärkt förbi och betyget kommer inte att bli gott.

NB

Detta är en formell överklagan mot beslutet att anlägga begravningsplatser i anslutning till Järva DiscGolf Park. Att ni som politiker struntar i vad gemene man tycker är man ju ganska van vid, men att ni även efter att ni varit ute på plats och sett hur vackert, välorganiserat och välskött Järva DiscGolf Park är ändå vill lägga ned den verksamheten till förmån för en kyrkogård är ofattbart för mig. Inte nog med att ni vill begrava folk på en gammal soptipp, ni kommer även sätta ett stort stopp för fritidsintresset för en stor mängd ungdomar i storstockholm (ja, folk åker från hela Stockholm till Järva på grund av kvaliteten). Vid närmare eftertanke är det inte bara stockholmare som vallfärdar till Järva, utan folk från hela Sverige, Europa och världen. Det finns massor med ytor i norra Stockholm som för närvarande är ödemark, varför inte lägga kyrkogården där? Det blir billigare för er (anlägga något på en soptipp tenderar att bli dyrt), behovet av en kyrkogård fylls samt ungdomar och aktiva medmänniskor blir nöjda för att för det första få ha kvar Järva, men även för att politikerna faktiskt lyssnar på kritik och gör folk till viljes (som faktiskt är en politikers indirekta jobb).

EB

Angående er plan på att bygga en begravningsplats på VÄRLDENS BÄSTA DISCGOLFBANA. Detta är galenskap på så många sätt. Det finns bättre lämpade platser, att bygga där Järva discolf park ligger är dyrt som tusan dessutom. Tänk om, gör det rätta. Folk vill motonera, umgås. Ni får tävlingar till banan med den absoluta eliten i sporten. I Finland byggs det en ny discgolfbana i veckan! Den här sporten växer så det knakar och jag säger det igen, det är galenskap att bygga där Järva discgolf park ligger

JS

Varför ersätta LIVSGLÄDJE & KOSTNADSEFFEKTIV FRISKVÅRD med död? Härmed vill jag å det skarpaste protestera mot de planer som finns att förstöra ett fantastiskt välskött friluftscentrum. Järva Discgolfpark har ett mycket, mycket högt och gott rykte långt ut i världen. Den är synnerligen välskött och välbesökt. Banan håller absolut högsta världsklass enligt neutrala bedömare. Det kommer nu besökare från hela världen, och sporten befinner sig i stark tillväxt. Varför? Jo; Discgolf är en billig sport som passar alla åldrar, alla grader av skicklighet, bakgrund etc. och ger allt fler möjlighet till friskvård och motion, som verkligen behövs idag. Järva Discgolfpark bidrar dessutom starkt till att höja områdets renommé vilket inte ska underskattas! Istället vill ett litet fåtal människor utan tillräcklig eftertanke skapa en deprimerande gravplats. Men det finns tid att tänka om! Gör det nu!

OF

Det med stor sorg jag noterar att planerna att riva Järvas discgolfbana verkar bli av, trots stora protester från både vi utövare och de som bor i området. Jag kan inte förstå att man förstör Sveriges finaste bana inom en sport som tillhör de snabbast växande i Sverige och i världen. Banan kommer, om den får leva kvar, bli en stor tillgång för närområdet. Det är ett stort misstag om beslutet slås igenom.

MS

Jag vill med detta brev gratulera er till att ni har världens bästa och finaste discgolfbanor i er kommun: Järva DGP. Jag var nyligen i USA, discgolfens hemland nummer ett, för att spela fem av världens mest kända banor. Ingen av dessa var ens i närheten av Järvas höga klass! När vi pratade med amerikanska spelare där så lyfte i princip alla fram Järva som världens bästa bana. Det måste ju vara varje kommuns dröm: Att ha en verksamhet/plats som är så bra att den anses bäst i världen. Något som drar människor från hela landet, och bättre än så: Hela världen! Discgolf som aktivitet/tränings-/motionsform är svårslagen i och med att lågintensiv träning kombineras med friluftsupplevelse och ett kittlande tävlingsinslag för den som vill. Därtill är det ett bra

exempel på hållbar utveckling för både miljö (banläggarna skapar en plats som är finare och mer välskött än vad fallet varit utan bana) och folkhälsa (få saker kan rensa ut hjärnan efter en tung arbetsdag som en runda discgolf. Medicinska preparat står sig slätt i det fallet!) Som sagt! Lyckliga er som har världens bästa och mest uppskattade bana till denna suveräna aktivitet! Jag utgår från att ni är stolta över detta och använder det i er marknadsföring av staden. Att fatta beslut om att anlägga en begravningsplats just här skulle enligt min mening och sunt förnuft vara ett, om uttrycket ursäktas, idiotiskt beslut. Alla kan tänka fel, men det krävs självkritik, mod och styrka att medge sitt feltänk och backa ett steg. Jag hoppas att ni har styrkan till detta och hör samman min och discgolfvärldens önskan: Länge leve Järva DGP! (Och förlägg människors sista vila någon annanstans)

TP

Jag vill med detta brev gratulera er till att ni har världens bästa och finaste discgolfbanor i er kommun: Järva DGP. Det måste ju vara varje kommuns dröm: Att ha en verksamhet/plats som är så bra att den anses bäst i världen. Något som drar människor från hela landet, och bättre än så: Hela världen! Discgolf som aktivitet/tränings-/motionsform är svårslagen i och med att lågintensiv träning kombineras med friluftsupplevelse och ett kittlande tävlingsinslag för den som vill. Därtill är det ett bra exempel på hållbar utveckling för både miljö (banläggarna skapar en plats som är finare och mer välskött än vad fallet varit utan bana) och folkhälsa (få saker kan rensa ut hjärnan efter en tung arbetsdag som en runda discgolf. Medicinska preparat står sig slätt i det fallet!) Som sagt! Lyckliga er som har världens bästa och mest uppskattade bana till denna suveräna aktivitet! Jag utgår från att ni är stolta över detta och använder det i er marknadsföring av staden. Att fatta beslut om att anlägga en begravningsplats just här skulle enligt min mening och sunt förnuft vara ett, om uttrycket ursäktas, idiotiskt beslut. Alla kan tänka fel, men det krävs självkritik, mod och styrka att medge sitt feltänk och backa ett steg. Jag hoppas att ni har styrkan till detta och hör samman min och discgolfvärldens önskan: Länge leve Järva DGP! (Och förlägg människors sista vila någon annanstans)

SP

Jag förstår att ni som har lagt fram idén med att kanske göra om Järva DGP (Discgolfpark) inte spelar discgolf, men då skulle jag råda er att i allafall prova på det och åka till Järva DGP och se hur välbesökt den är. Järva DGP konkurrerar även med andra välansedda internationella discgolfparker pga. hur bra den är. Folk åker till Järva DGP från alla olika håll av världen för att komma och få spela på Järva DGP. I USA är discgolf en större sport än i Sverige, även i Finland så satsas det mycket på discgolffen och

därför har den även fått en större spridning där. Så varför inte ta ert ansvar och stötta andra sporter än fotboll och hockey? Och inse att discgolfen är på väg upp, påväg att bli en sport som allmänheten snart kommer fatta ett intresse för. Varje år kommer fler och fler nya spelare till discgolfen och det är något ni alltså borde satsa på istället för att stoppa och ta bort. Med tanke på hur hälsan också ser ut i samhället - fler och fler blir överviktiga och folk motionerar mindre och mindre. Discgolfen är en sport som faktiskt inte kostar mycket alls att hålla på med, om man jämför med många andra sporter och bidrar till en god hälsa. Så detta är ett gyllene tillfälle att lyfta fram att ni har en discgolfbana i världsklass i turistbroschyrerna och utnyttja att ni faktiskt inte behöver lägga ner så mycket tid på underhåll osv, då Järva har en egen klubb som sköter detta. De är alltså självförsörjande. Jag respekterar att ni vill ha en viloplats och att det vore en fin plats att lägga det på, men tyvärr håller jag inte med er om att det vore ett vist beslut att lägga den där då de finns så många fördelar med att behålla DGP som den är. Hoppas i alla fall att ni tänker igenom ert beslut en extra gång och lägger viloplatsen på ett annat ställe, där inte lika många människor blir påverkade.

GL

Protesterar härmed tydligt emot planerad begravningsplats på Järvafältet. Speciellt inte i det område som avses, där bland annat en uppskattad discgolfpark finns. Men också ett strövområde. Dessutom, i Sverige, är det klart otidsenligt att fortsätta, att ta mark i anspråk för kistplatser. Idag är det fullt acceptabelt och tillräckligt med kremering och plats i minneslund. Vi kan inte acceptera, att religiösa skäl anges som skäl för förverkliga förslaget. Speciellt i Stockholmsområdet där en minneslund inte kräver dessa gigantiska ingrepp. De grupper som kräver kistplatser får helt enkelt tänka om. Anser man att kommunen inte tillgodoser dessas behov behövs kanske en flytt till annan kommun övervägas.

PO

Förslaget "öarna" är förkastligt. Det förstör helt i onödan rekreationsområden som nyttjats i decennier av mängder med boende i närheten och tillresta. Detta är för oss närboende den närmsta rekreationsplatsen i naturmiljö. Ska man förlägga något sådant som förslaget "öarna" i närheten så finns bra platser femhundra meter därifrån, precis på andra sidan Akallalänken. Dessa nyttjas inte till rekreation eller annat, så de är mer passande.

RP

Måste säga att jag som har spelat i endast två år, men ändå varit runt om i både Sverige och världen men aldrig sett en så fin och genomtänkt bana som både utmanar oss spelare men också blir en så naturlig del av miljön och naturen. När vi numera kan locka hit

oss den absoluta världseliten i en sport som dom senaste tre åren har växt otroligt mycket och även får människor som förut inte sysslade men rörelse alls att gå ut, umgås och gå runt och röra på sig, och sen väljer att ta bort sen banan. Nej! Det måste finnas andra platser...

LS

Jag motsätter mig planen för begravningsplatsen. Området runt Granholmstoppen är otroligt viktigt i Akalla, att prioritera de döda över de levande på det här sättet vore fel! Inte en enda gång under de år jag bott i Akalla har jag tittat ut genom fönstret och sett Granholmstoppen tom, det pågår alltid aktiviteter där. Hundägare har gemensamma promenader, skärmflygare övar, barn leker, människor har picknick och folk spelar frisbeegolf. Jag förstår heller inte hur man i rapporten kan säga att området är viktigt för jävaborna, och samtidigt tro att det ska förbättras av en begravningsplats. Frisbeegolfparken är en park i världsklass, och att påstå att man kan fortsätta ha picknick och åka pulka ”mellan öarna” är fånigt. Vem vill ha picknick på en kyrkogård? Området är otroligt älskat, och för min del finns ingen lust att bo kvar i området om planen genomförs.

OD

Jag skriver angående planerna på att anlägga begravningsplats på Järvafältet i anslutning till Granholmstoppen. Jag är uppvuxen i Akalla, spenderade en och annan friluftsdag på Granholmstoppen och har alltid gillat området med de rekreationsmöjligheter som det erbjuder. Jag brukar betrakta mig som en YIMBY och inte en NIMBY (d.v.s. hellre YES än NOT in my back yard). Men att välja Granholmstoppen som plats för en begravningsplats känns helt fel. Risker för negativ miljöpåverkan kommer bli onödigt stor. Dels kommer fungerande, och populära, rekreationsytor att krympa. Dels finns risker med utsläpp av tungmetaller i Igelbäcken. Det måste finnas gott om andra platser norr om Stockholm där en begravningsplats kan skapas!

AO och PO

Vi har följande synpunkter:

1. I takt med förtätningen av Stockholm blir Granholmstoppen en värdefull mark som används för diverse fritidsaktiviteter som skärmflygning, pulka, betesmark för kor osv. Vi vill ha kvar den för våra barn och framtida generationer som får en grön oas att vistas i, bort från den gråa betongförorten i Kista stadsdelen.
2. Estetiskt kommer en kyrkogård på Granholmstoppen att se ful ut och vara en deprimerande samt skrämmande syn att titta på från långt håll.
3. Det finns andra kyrkogårdar som fortfarande har plats som kan användas.

4. I takt med att det blir ont om mark så kan man vara mer praktiskt genom att återanvända gamla begravningsplatser. Med återanvändning menas t.ex. att de gamla gravarna grävs upp, en djupare begravningsplats anläggs och den nya graven läggs ovanpå den gamla graven. Dessutom kan kremerade askar förvaras i en urna och läggas i befintliga byggnader som anhöriga kan besöka.

5. Granholmstoppen ligger på en instabil gammal soptipp med diverse andra föreningar. Är det tänkt att begravningsplatserna kommer att anläggas i sådan mark?

6. Har kommunen undersökt om det finns fridlysta djur eller fridlysta växter som man måste ta hänsyn till?

Istället för att i raskt takt förtäta järvafältet och andra grönområden på bekostnad av framtida generationer så bör ni titta på alternativa lösningar som kan vara mer praktiska och mindre kostsamt för Stockholm Stad.

PA

Synpunkter ang anläggning av begravningsplats där Järva discgolfpark nu är belägen. Jag tycker att dagens artikel i DN väl sammanfattar varför Järva discgolfpark skall få finnas kvar.
<http://blogg.dn.se/sthlmimitthjarta/2016/04/15/kista-15-34/>
Den är unik i sitt slag, både i Sverige och Europa. Här spelar världseliten i discgolf sida vid sida med traktens barn och ungdomar. Alla är välkomna att spela oavsett skicklighet i sporten. Det är en sport som alla ungdomar och vuxna har råd med till skillnad från ex vanlig golf, ridning eller ishockey. En folkets sport samtidigt som det finns möjlighet att träffa och prata med världseliten. Under en tävling förra året var hela fem tidigare världsmästare på plats samtidigt(!). De rörde sig bland vanligt folk och pratade discgolf och skrev autografer till de som ville. Inga kravallpoliser eller vakter behövdes. I vilken annan sport förekommer detta? Se nu till att ni räddar denna fantastiska anläggning istället för att förstöra år av arbete att skapa kanske Europas bästa anläggning.

MC

Jag har vi ett flertal tillfällen tagit del av planerna på att lägga en gravplats på Granholmstoppen. Mot detta ville jag invända följande: Granholmstoppen är ett vackert rekreationsområde, åtkomligt för hela Norra Järva som har en stor ungdomlig befolkning, som gärna utnyttjar denna stora plats för promenader och sport. T ex den discopark som finns anlagd där sedan många år.

Att lägga en stor gravplats på just det området skulle ju ta bort dessa möjligheter helt. Dessutom är en höjd ingen bra plats för just gravar, tillgängligheten är dålig för de äldre personer, som man kan anta vill besöka sina närmastes gravar. Att höjden gör sig på arkitekternas ritningar, har ju inget att göra med hur det blir i verkligheten. Även en plattare tomt för gravar kan vara vacker.

Och underlaget blir svårbearbetat där då det mest innehåller sten från byggnationerna på 60-talet. Ett platt område som t ex finns vid Hägerstalund eller på andra ställen skulle bli mer tillgängligt och praktiskt. Att säga att det finns ammunition som man måste rensa ur marken på dessa områden, som jag hört, kan jag inte se som ett argument, då det numera inte kan vara något tekniskt problem att röja sådant. Men en höjd som Granholmstoppen, den kan man inte få igen om man där anlägger en stor gravplats. Så det skulle förstöra i stort hela tanken med Järvafältet som en lunga ja som rekreation för den stora befolkning som redan finns här, och som ju kommer att växa enligt de planer man har. Det kan ju inte vara svårt att hitta en plats i närheten som lämpar sig bra som gravplats. Jag hoppas verkligen att ansvariga kan tänka om där.

SS

Jag vill framföra mina kritiska åsikter om bygget av en begravningsplats på den plats där Järva discgolfpark nu ligger. Diarienummer: 2006 - 16107. Att lägga en begravningsplats på Granholmstoppen med omnejd med förhoppningen att man ska kunna bibehålla friluftslivet är väldigt naivt och oseriöst. Idag har man en plats där unga och gamla kan komma ut och njuta av discgolf, jogging, promenader, picnicks och glidflyg. Om man väljer att byta ut ett glatt friluftsområde mot gravplats så är det bara ytterligare ett steg mot en vacker, död stad... Dessutom finns där ett väldigt populärt shisha-café som, liksom övriga området, blivit en knutpunkt för många i närområdet. Att avveckla dessa två mötesplatser så tror jag att man gör långt mycket mer skada än nytta för området, särskilt med tanke på dagens samhällsklimat och förnyade krav på integration. Det finns redan en hel del problem i området, det känns som helt fel väg att gå om man har som ett mål att minska dessa.

PS. Idag kom första bussen av många från Finland för att spela på banan. Hur många kommer långväga för en gravplats?

JM

Innova Champion Europe Oy är ett finskt företag som jobbar internationellt med att bl a arrangera discgolftävlingar och skapa discgolfparker. 2013 valde vi att investera i Järva Discgolfpark och bli delägare i Järva Discgolf Park AB. Vi frågade Regina Kevius innan om hon trodde att den hårt kritiserade och starkt försenade begravningsplatsen verkligen skulle bli av. Vi fick ett luddigt svar från hennes sekreterare att den förmodligen inte kommer att genomföras. Vi valde Järva DGP för att det är en världsledande discgolfanläggning och ett perfekt exempel på hur en discgolfpark fungerar som allmän park med glädje för alla utan någon kostnad för skattebetarna. Från boende i närområdet till tillresta turister från

hela världen. Vi arrangerar European Masters, en deltävling i Disc Golf World Tour, på Järva DGP som ger en positiv bild av Järvaområdet och gynnar Stockholm. Det vore en stor förlust för discgolfvärlden och Stockholm om Järva DGP förstörs.

MB

Jag motsätter mig den planerade rivningen av Järva dcp. Anläggningen är unik och sporten i sig marginaliserad. En kyrkogård bör man kunna bygga någon annanstans.

MB

Jag motsätter mig den planerade rivningen av Järva discgolfpark. Järva discgolfpark är en av sportens mest välreputerade banor och hemmabana för ett stort antal engagerade entusiaster. Banan är på många sätt unik. Det måste finnas andra platser som är bättre lämpade för anläggandet av en kyrkogård.

CG

Jag följer likt många med mig med förfaran den händelseutveckling som håller på att leda till att kanske VÄRLDENS bästa discgolfbana sakta, ursäktat det dråpliga ordvalet, håller på att gå i graven! I en av världens dessutom snabbast växande sporter. Även om jag av familjeskäl numera bara spelar discgolf sporadiskt och därmed personligen inte skulle lida så mycket av om banan tynar bort, så är jag fullkomligt bedrövad över att något som så många människor brinner och kämpar så hårt för att bevara ska behöva duka under för en samhällsinstitution som för de allra flesta förvisso är fundamental men knappast nödvändig på just denna plats när det måste ske på bekostnad av denna fantastiska discgolfbana och friluftslivsanläggning. Å discgolfens världscommunitys vägnar vädjar jag till alla som har en påverkansmöjlighet i frågan, att ompröva sin inställning till alla överhuvudtaget tänkbara alternativ för placering av gravplatsen. Med vänlig hälsning och förhoppning om att någon i elfte timmen besitter modet och prestigelösheten att dra i nödbromsen för liggande förslag.

PY

Angående Järva begravnings plats

Vi bor i Akalla och har en förening i området. Vi är emot begravnings plats här i området, Järva är ett utvecklings område och folk flyttar hit. Här behöver vi plats för levande människor och inte för döda personer. Jordbegravning är redan förbjuden eller inget man rekommenderar vissa folktäta länder och områden i andra länder, detta är en faktum när mark börjar ta slut. Vill man inte ha kremering av olika anledningar så får begrava anhörliga utanför Stockholm kommun, hur svårt kan det vara? För att Stockholm skall kunna expandera i hundra år till så måste vi säkra mark för levande människor, Järva området kommer att behöva mark i framtiden, då

skall inte behöva riva en begravnings plats. Jag förstå inte vara för man inte kan ha begravnings platser för jordbegravning utanför tätbebyggd område som Järva, det finns hur mycket plats som helst i hela Stockholms län med bra kollektiv trafik, begravnings plats behöver man inte pendla till men till Järva måste de flesta som jobbar här. Tycker ni verkligen att detta är logisk och strategiskt korrekt att ha begravnings plats mitt i motsvarande Manhattan?

SB

Jag tycker planerna på att bygga en begravningsplats är ett ogenomtänkt förslag. Discgolfbanan används mycket o bland annat av ungdomar. Känns bakåtsträvande att ta bort något i just detta område som används av ungdomar. Dessutom tror jag att det finns en stor risk att biltrafiken i området som nu är ett rekreationsområde kommer att öka. Att det dessutom är en gammal soptipp som planeras bli begravningsplats känns ovärdigt.

KB

Jag är emot planerna att kyrkogård ska byggas på Järvafältet där discgolfbanan är. Jag undrar om någon konsekvensanalys gjorts angående den biltrafik till i från kyrkogården? Dessutom känns det inte värdigt att ha en begravningsplats på en kyrkogård.

BE

Försvara allmänintresset

Planförslaget innebär att en begravningsplats anläggs runt Granolmstoppen på Järvafältet som idag är tenstarnornas finaste friluftsområde, en världsattraktion för discgolf och en unik bostadsnära landskapspark i Stockholm. Den övergripande gestaltungsprincipen ”att begravningsplatsen ska utformas som flera separata begravningsöar inom ett i övrigt relativt orört landskap” är grundfalsk, både i sin förutsättning och sin konsekvens:

- Lanskapet är inte orört. Det har under 20 år formats av Järva Discgolf Park, och sköts omsorgsfullt. Det första som skulle hända om en begravningsplats började anläggas är att discgolffen och skötseln skulle försvinna, och landskapet förfalla.

- Begravningsöar kan inte anläggas utan att påverka det omgivande landskapet. Mellanrummen blir inte neutrala ytor, varken orörda eller oberörda.

Planförslaget kan inte antas/godkännas eftersom

1. det är oförenligt med Vision Järva som antagits av kommunfullmäktige och anger att Järva friområde ska utvecklas till aktivitetsfält och mötesplats.
2. det är oförenligt med Stockholms stads översiktsplan som antagits av kommunfullmäktige, och vars mål bland annat är att ”främja en levande stadsmiljö i hela staden”. Detaljplanen för begravningsplatsen räknar upp 6 intressen och 8 vägledande

strategier ur översiktsplanen (till exempel ”Trygga och mångsidiga mötesplatser och stråk” och ”God tillgång till attraktiva parker och grönområden”) utan att förklara hur planförslaget stärker dessa intressen. I själva verket går planförslaget tvärs emot vart och ett av dessa 14 intressen och strategier. Planen (om den antas av stadsbyggnadsnämnden) är ett bevis för att stadens övergripande mål totalt saknar betydelse i de så kallat ”utsatta” områden där de istället borde ägnas särskild uppmärksamhet.

3. det finns alternativ som både tillgodoser behovet av kistgravplatser och värnar allmänintresset att bevara det vackra välanvända friluftsområdet runt Granholmstoppen. Hägerstalund har pekats ut som det lämpligaste av oberoende konsulter, föreningar, nämnder och myndigheter i samband med remissen av Inriktningsprogram för Järva friområde 2003.

4. det inte är kostnadsberäknat. Kyrkogårdsförvaltningen har endast gjort en grov uppskattning av kostnaderna för den första etappen som innebär över 100.000 kronor per gravplats. Inget beslut kan tas av stadsbyggnadsnämnden innan oberoende konsulter har fått göra en jämförande kostnadsberäkning mellan Granholmstoppen och Hägerstalund. Nämnden kan inte skjuta ifrån sig ansvaret för god ekonomisk hushållning genom att lättsinnigt hävda att de framtida kostnaderna är kyrkogårdsförvaltningens problem.

Jag har följt planprocessen "Järva begravningsplats" nära i 15 år. För tio år sedan halkade den in på fel spår, styrd av ett fåtal tjänstemän. Mot allt förnuft har de blivit fästa vid sitt projekt att ta över Granholmstoppen, och politikerna har förlitat sig på tjänsteutlåtanden som varit direkt vilseledande.

En begravningsplats flyttar man inte på, inte ens om hundra år. Stockholms stadsbyggnadsnämnd står inför ett långsiktigt beslut med stora konsekvenser, inte minst för Tenstas utveckling som bostadsområde de närmaste 10-20 åren. Då är det viktigt att allmänintresset kommer före tjänstemannaintresset, och att stadens övergripande strategidokument tas på allvar.

Eftersom planförslaget berör ett parkområde av stor betydelse för hela Tenstas och kommer att påverka stadselens framtida utveckling bör alla fastighetsägare få underrättelse om utställningen.

Sörgårdens samfällighet har inte fått. Är det fler som inte fått? Hur är det med Viktor Hanson AB som ska bygga bostäder på Tenstaterassen?

CT

Jag röster nej till begravningsplats på järvafältet.

JN

Här med protesterar jag mot ev. beslut angående bygget av en begravningsplats på Järvafältet.

MN

Härmed protesterar jag mot ett ev. beslut att anlägga en begravningsplats på Järvafältet. Fler än 7 000 människor lär ha protesterat mot dessa planer. Det är inte bra för demokratin om de körs över. Roger Mogert påstår att begravningsplatsen är en "ytterst central samhällsnytta". Även om det vore sant att det är ytterst centralt för samhället att erbjuda kistbegravning som alternativ till minneslund, finns inget som säger att begravningsplatsen ska ligga i ett viktigt rekreationsområde, på Järvafältet. Den kommer att bli vandaliserad av ungdomar. Den förstör discgolfparken och allmänhetens tillgång till naturen. Det är en utsiktspunkt på kullen och många som promenerar har den som mål. Många vill inte promenera bland begravda lik och bland gravstenar. Det finns grill i ordningjord på kullen, men vem vill äta på en kyrkogård? Vem vill ha picnic bland gravstenar. De som begär kistbegravning borde få finna sig i att åka en bra bit utanför storstaden eftersom detta är utrymmeskrävande. Varför ska deras rätt gå före alla andras? Utrymmeskrävande kistor finns det möjligen plats för på landet. Det kommer också att bli en väldigt dyr begravningsplats. Jag kräver också att de som väljer kistbegravning själva står för de ökade begravningskostnaderna jämfört med kremering och minneslund. De som röstar för en begravningsplats på Järvafältet har för alltid förlorat våra röster. De bidrar till att göra området mindre attraktivt för svenskar och ökar därför segregationen. Varför inte anlägga begravningsplatsen i Humlegården istället? Då är det en annan kategori folk som berörs. Eller ska all mångkultur finnas i Järva och inget i socioekonomiskt starkare områden?

JM

Förstår inte hur man kan resonera sig till ett beslut att ta bort en friluftsanläggning där väldigt många personer spenderar mycket tid. Det reser till och med folk till Frisbeebanan från utlandet för att njuta av en av världens bästa banor. Att det inte finns plats för en begravningsplats någon annanstans är bara skitsnack, och att man inte kan använda andra möjliga fält där det inte ens finns organiserat friluftsliv pga "buller" är ett rent skämt.

ZJ

Jag tycker inte ska bygga en begravningsplats i Järva DiscGolfPark

CW

Protest och synpunkter ang. det föreslagna bygget av en begravningsplats på Granholmstoppen. Jag har tagit del av planerna på att göra om ett fantastiskt område för rekreation, sport, motion och lek till en begravningsplats....ursäkta, men hur dumma får folk bli? Måste politiker (och i detta fall även representanter för kyrkan) alltid göra fel? Jag hoppas verkligen att man ändrar sig i detta fall och lägger ner byggplanerna på en begravningsplats på

Granholmstoppen! Att det behövs en begravningsplats kan så vara, men att radera en av världens bästa discgolfbanor och ett fantastiskt naturområde för detta ändamål är ju rent ut sagt åt helvete. NATURLIGTVIS finns det andra ställen att anlägga en begravningsplats på, ingen kan lura i mej något annat. Folk i närområdet kommer att protestera kraftigt om det blir ett ja till byggplanerna, glöm inte Husby-upploppen...detta kan få MYCKET större konsekvenser. Och muslimer vill ju knappast begrava de sina på en "soptipp" även om Mogert och c/o försöker få bort det ordet, jag har pratat med många om detta och ALLA säger samma sak, vi vill INTE bli begravda där. Och kostnaderna för detta bygge? Vansinne! Discgolf är en av världens snabbast växande sporter, och om helgerna kan man se varför, massor av folk kommer ut i naturen och spelar denna "fattigmansgolf" som också bidrar till folkhälsan. Från barnfamiljer till proffs, alla är ute och spelar och rör på sig! Varför dessa idiotiska byggplaner fortfarande existerar stavas PRESTIGE! Personer som inte kan ta att deras "storslagna idéer" inte vunnit gehör på mer än 10 års idiotiskt kämpande för få ett monument över sin dårskap. Men snart får ju allmänheten lite mer vetskap, om nu planerna skulle genomföras. Det är just sådana här saker som framkallar ordet politikerförakt, när personer i bestämmandeposition kör över vanligt folk och deras vilja. Jag är bara en vanlig Svensson men jag vet vad jag vill och är ju dessutom inte ensam, så jag ber er, nej, jag fodrar att ni lägger ner planerna på att bygga en begravningsplats på det underbara området på och omkring granholmstoppen. LÅT INTE PRESTIGEN SEGRA!

SM

Jag är emot planerna på Öarna som påverkar friluftslivet så kraftigt negativt i Järva. Järva är unik på så sätt att det är ett stort grönområde mitt bland flera förorter i Stockholm. Flera studier visar att människor behöver gröna rekreationsområden för att må bättre och minska på våldet och oron. Dessutom är Kista i kraftig expansion, det planeras flera 10,000 nya bostäder och det är Stockholms Silicon Valley med flera företag här. Kista försöker attrahera människor som vill bo där, och ifall rekreationsområden försvinner minskar lusten att höginkomsttagarna flyttar till Kista med omnejd med bidragande segregering. Det finns alltså flera rationella skäl emot förslaget Öarna.

MT

Jag vill härmed lämna in en protest mot att anlägga en begravningsplats vid Granholmstippen. Tippen är det rätta namnet så har det alltid hetat för oss som bor här. Jag har bott i Akalla i 40 år och älskat mina dagliga promenader runt omkring Granholmstippen. Mats Löf är alltid där, om man inte ser honom så hör man honom. Det är höjden av orättvisa och fräckhet att komma

och ta över hans skapelse som är och har varit till så mycket glädje för så många människor. Hans passion och hans vilja och driv har gjort det möjligt att denna plats är vad det har blivit under hans hand. Han har inte gjort det för sig själv utan för alla dessa levande människor som älskar att vistas just där. Allt arbete som han lagt ner i markerna har resulterat i det som ni nu tycker skulle vara en utmärkt och alldeles färdigställd begravningsplats, det är bara att börja gräva ner kistorna i stort sett. Så gör man inte, det är ett grovt övergrepp i min värld, förutom alla moraliska, hälso- och miljömässiga aspekter som följer med. Varför ens tänka tanken att ha en begravningsplats för kistor just där det bor som flest människor som på flera sätt kan ta skada av det? Vi har Hägerstalund ett stenkast bort. Där bor ingen, det är lugnt och fint och det finns fina stora ytor som passa utmärkt som begravningsplats. Bara namnet; Hägerstalund mot Granholmstippen! Man vill vila i en lund och inte på en soptipp!! Tänk om, det är inte för sent att göra rätt!

JW

Jag har bott i västerort i snart 35 år. Jag har aldrig tidigare skrivit in till någon kommun eller politiker tidigare, jag har ändå ett stort förtroende för de folkvalda och anser att de generellt gör ett gott jobb. Den här gången kan jag däremot inte hålla mig.

Jag har aktivt besökt Järvafältet och discgolfparken sedan 1999. Jag har med egna ögon sett hur entreprenörerna format och skapat detta tillsynes otillgängliga område till en fin park där folk kan vistas och ha trevligt. Alla de oräkneliga rundor jag spelat på denna plats har alltid varit blandad med vanliga besökare, som inte spelat golf, som njutit av områdets fina miljöer. Dessa miljöer är skapade av de som drivit Järva DGP och inte av någon annan. Jag har en son och en dotter som närmar sig 10-års åldern. Dessa har följt med ett flertal gånger och är redan sålda på sporten - dessutom en hel del vänner och deras familjemedlemmar är invigda. De gillar sporten för att den är så enkel och att alla kan utöva den. Dessutom är den oerhört billig. Det är inte många sporter man kan säga så om i dagsläget. Till råga på allt så anses banan vara bland de absolut bästa i världen där flera världsmästerskap och nordiska mästerskap årligen hålls. Förslaget om att bygga en begravningsplats är helt fruktansvärd. Hur många saker har vi i Sverige som vi kan anses vara bland världens bästa? Och dessutom - när vi har dessa, som skall bli förstörda av politiker? Sjukt! Stoppa det här vansinnet och riv upp idén.

AA

Jag skriver till er för att jag är oroad för vad som kommer hända med Järva fältet om förslaget om "öarna" kommer igenom. Det är i sig väldigt konstigt att ett så pass ofärdigt projekt ska få ta plats på en så pass unik plats som Järva fältet länge har varit, är och

förhoppningsvis kommer fortsätta att vara. Jag undrar varför ett till synes skissartat förslag till begravningsplats, som är långt ifrån verkligheten, även helt fel budgeterat ska klubbas igenom, och få utplåna det magiskt fina livsverk som Mats Löf har utformat, byggt och konstant trimmat under mer än 20 års tid. Järva Discgolf park är globalt känt, beundrat och omtalat tack vare Mats Löfs trägna och hårda arbete. Platsen är magisk i dagsläget för just discgolf. Mats har förvandlat en soptipp till ett paradiset. En föredetta soptipp är väl det mest oheliga man kan tänka sig när vi pratar om att avsluta sina dagar och begravas? Jag vill härmed att ni för höra min synpunkt i den här frågan som ni titulerar: diarienummer 2006-16107
Det är en stor skam om Kyrkogårdsförvaltningen får igenom detta tvivelaktiga förslag. Det måste gå att utnyttja andra marker i samma område, eller närliggande områden.

AK

Det är viktigt att området mellan Norra och Södra Järva får förbli ett strövområde. Absolut inte lämpligt för begravningsplats. Många barn och ungdomar samt promenerande/motionerande/naturälskande boende BEHÖVER platsen för rekreation. Om området ska användas till något annat borde snarare delar av ytan avsättas för stadsodling där barn och ungdomar och nyinflyttade till Sverige kunde få arbeta med odling av ekologiska grönsaker och frukter. Hästa gård är Sveriges största ekoodling inom en stadsgräns. Förstör inte detta!

YW

Självklart måste discgolfbanan få vara kvar - det är jätteviktigt! Begravningsplatsen kan ligga någon annanstans - varför inte någonstans där det skulle innebära ett lyft - t ex i något av de gamla, mer eller mindre, övergivna industriområdena på andra sidan E18 - Lunda, Veddesta el dyl.

HJ

Snälla, förstör inte vackraste motion ställe i Stockholm!!

JL

Ställer mig väldigt frågande och emot de planer som finns på att riva en av Världens bästa och finast discgolfparker Järva DGP! Begravningsplats på detta fantastiska område låter helt befängt! Borde man inte satsa på de folk som lever i stället för de döda? Låt Järvaområdet få fortsätta vara en plats för denna fantastiska och växande sport samt ett område för rekreation och avkoppling utan att man skall behöva vara död! Tänk om tänk rätt!

PE

Förslaget att anlägga en begravningsplats på ett område som sprudlar av liv i dagsläget både låter fel och är fel.. I dagsläget så förekommer det klubbverksamhet på flera olika områden på och

runt omkring Granholmstoppen, det är även ett väldigt populärt område för barnfamiljer och skolor ifrån i närområdet. Järva Discgolfpark som har sin verksamhet på Granholmstoppen är även ett väldigt populärt ställe för skolor från både innerstan och närliggande förorterna i Stockholmsområdet. Varför inte ta hänsyn till de verksamheterna som finns där i dagsläget, och framförallt, varför inte ta hänsyn till vad människorna som bor i områdena runt omkring Granholmstoppen tycker. Det vore fruktansvärt ologiskt och hänsynslöst att genomföra det här projektet som är en riktig livsdödare.

AE

Jag vill lämna mina synpunkter på planen att anlägga en begravningsplats på Järvafältet/Granholmstoppen. Det är ett förslag som inte har någon positiv inverkan på området över huvud taget. Jag kan förstå att det behövs fler begravningsplatser, men det finns bättre ställen som är outnyttjade i dagsläget, där det bara är gräs eller skog. Just nu är det fina friluftsområden på den delen av Järvafältet, som används flitigt av både skärmflygare, discgolfspelare, pulkaåkning och för promenader mm. Att istället anlägga en begravningsplats är verkligen att ta bort allt liv från platsen. Det finns knappt några kommunikationer till området, vilket innebär att man måste ha bil eller gå en lång promenad för att besöka platsen. En begravningsplats borde kunna nås av alla och ligga på ett mer lättillgängligt ställe. Det är dessutom beläget på en höjd som är svår att ta sig upp till, speciellt om man är äldre och inte kan gå så bra. För discgolfspelare är det bara bra med höjdskillnader och variation på banan. Järva Discgolfpark är en av de finaste och bäst omhändertagna banorna i hela världen och det kommer spelare från olika delar av världen och Sverige för att få spela där. De anordnar även stora tävlingar. Det är en sport som är lätt att utföra för alla åldrar och det finns inga andra bra banor att spela på i närheten. Bevara friluftslivet och discgolfparken!

JL

Det är nästan ofattbart att Stockholm stad har fortsatt med detta heltokiga projekt i så många år. Var finns självkritiken? Var finns risktänkandet? Vad är det som driver detta i sanning galna projekt vidare? Jag och många, många andra har framfört synpunkter under alla dessa år utan någon respons. Det är ansvarslost agerande av Stockholms stad att köra på urskillningslost. Finns det någon som läser detta överhuvudtaget? Arkitekttävlingen hade mycket bristfälliga underlag, en mycket dålig vinnare valdes och i detaljplaneskedet har allt gjorts för att förvanska förutsättningarna och förminska problemen. Utredningsmaterialen har till stor del vinklats anmärkningsvärt mycket för att dölja de riktigt stora riskerna och problemen som

finns i projektet. I förra skedet framförde jag ett långt remissvar på handlingarna och för den som vill lära sig något går det bra att läsa det igen. Staden har missuppfattat hur planering och samråd går till. Man kan inte bara bestämma sig för en lösning mer eller mindre tagen ur luften och sedan köra på med skygglappar utan att ta hänsyn till alla invändningar och alla problem. Stockholm stad har förlorat en mycket stor del av sitt anseende gentemot många ansvarsfulla medborgare med detta vansinnesprojekt.

Förslaget Öarna är ett mycket dåligt förslag och är på ett experimentellt skisstadie och har enorma brister. Det är rent patetiskt att försöka kopiera Skogskyrkogården framgångssaga och planera för ett nytt världsarv när man inte har något att komma med mer än inkompetens. Satsa resurser på att bevara Skogskyrkogården. Skogskyrkogården är ett världsarv och staden har åtagit sig att underhålla Skogskyrkogården. Med Järva begravningsplats så kommer en mycket stor del av pengarna gå till utredning, projektering, byggnation samt drift- och underhåll. Pengarna kommer inte räcka till. Järva begravningsplats kommer bli en ekonomisk katastrof. Skogskyrkogården kan tappa sin världsarvsstatus om den inte underhålls. Järva Discgolf Park har omvandlat ett av Stockholms större problemområden och omvandlat det till ett av stadens mer attraktiva och unika områden. Discgolf är en starkt växande sport. Discgolf är större än vanlig golf i Finland och är på väg att bli det i många andra länder. Discgolf är en miljövänlig sport och Järva Discgolf Park är ledande i design. Det finns ca 7000 banor i världen och Järva Discgolf Park klassas som den bästa. Stockholm stad har en världsledande design som man planerar att förstöra i sin linda för ett helt ogenomförbart projekt, som kommer kraschlanda förr eller senare. Samtidigt som man förstör detta initiativ så bäddar man för ett mardrömsprojekt som Kyrkogårdsförvaltningen får leva med i hundratals år. Förslaget till begravningsplats är placerat på en tipp som består av förorenade instabila massor, helt olämplig för byggnationer och i synnerhet för begravningsplatser. Här finns svårslutlig ytgrundvatten- och grundvattenproblematik på stora delar av området. Hela området ligger även inom känsliga Igelbäckens tillrinningsområde. Lakvatten från kistgravar klassas som miljöfarligt. Dom låga partierna kring toppen har utpekats som direkt olämpliga i Vatten-miljökonsekvensbeskrivningen. Begravningsplatserna innebär grundvattensänkningsrisker på flera meter vilket innebär att en stor del av områdets trädvegetation riskerar att dö pga helt ändrade markförhållanden.

Är verkligen alla som ska nyttja begravningsplatsen införstådda med att det är en tipp där allehanda skräp finns i jorden? Inte precis en jungfrulig ängsmark som är det ideala. Begravningsplatser har aldrig byggts på tippor, och det av flera anledningar. Förslaget

”Öarna” har en oprövad utformning som syftar till att friluftslivet ska fortsätta som förut i mellanrummen mellan öarnagravkvarteren – picknick och lek sida vid sida med begravning. En tanke som saknar respekt för både levande och döda. Förslaget Öarna kommer totalt att kosta kring en miljard eller mer om det genomförs. Enligt begravningslagen måste all begravningsverksamhet bekostas av begravningsavgiften och den räcker inte långt i det här sammanhanget. Bland annat måste stora mängder förorenad jord schaktas och transporteras bort för att renas till enorma kostnader. Förslaget ”Öarnas” tillgänglighet följer inte lagstiftningen. Stora höjdskillnader gör området olämpligt för en begravningsplats vars tänkta besökare oftast är äldre och funktionshindrade. De flesta besökarna kommer att behöva bil eftersom området ligger långt från kollektivtrafik. Handikapporganisationer kommer rasa när dom förstår vad det handlar om. Tillgängligheten blir omöjlig att lösa på en stor del av området. Begravningsöarna på kullen kommer till större delen bestå av ramper, trappor och stödmurar. Kostnaderna per grav astronomiska. När en ö ska anläggas kommer hundratals ton förorenad svårarbetad jord behöva avlägsnas, då är risken mycket stor att skred sker från högre belägna delar då mothållet försvinner. För att förhindra dessa skred och sättningsrisker behöver komplicerade spontar anläggas. Då marken till stor del består av sprängsten kommer vanliga spontar förmodligen inte kunna slås ner utan mycket ovanliga och dyra lösningar behöver göras. Kanske t.o.m. omöjligt att utföra. Samma problematik kommer gälla för övriga schakter som vägar, ledningar etc. Förslaget ”Öarna” innebär att ett vackert funktionellt landskap förstörs och splittras. Stora ytor tas i anspråk, men ger få gravplatser jämfört med en traditionell begravningsplats. En stor mängd transportvägar behöver byggas på grund av den glesa och utspridda arkitekturen. Är kyrkogårdsförvaltningens personal införstådda med hur svårt och dyrt det kommer bli att sköta och underhålla denna föreslagna begravningsplats? Väldigt stora ytor av vägar, stigar, ramper och trappor som behöver vinterunderhållas väldigt intensivt om man överhuvudtaget ska kunna ta sig fram här vintertid. 50 hektar delvis mycket svårframkomlig mark. Då marken är instabil kommer samtliga konstruktioner och anläggningar sätta sig med stora underhållskostnader framöver. Tveksamt om ett mer uselt planeringsarbete har gjorts i Sverige. Känns helt överkligt att behöva kritisera ett så osannolikt projekt med en så inskränkt projektledning.

A-MI

Hur kommer det sig, att planen för en gigantisk begravningsplats på Järvafältet får pågå för full fart? Har några av de drivande i frågan tagit reda på, vad Granholmstoppen egentligen innehåller? Min sambo arbetade runt mitten på 1960- talet för Åhsexpress som

lastbilschaufför. Han och många andra körde lass efter lass **asbest** och annat bråte (bland annat gamla målarfärgburkar) från innerstan till Granholmstippen. I många fastigheter bytte man nämligen ut gamla oljepannor och samtidigt gjorde man andra saneringar. Allt avfall kördes gladeligen till Järvafältet. Detta var kutym för miljötänkandet var obefintligt och man kände inte heller till farorna med asbest. Asbest förbjöds i Sverige 1982 och därför är dokumentationen av bortkörda asbestlass bristfällig. Generationen som var med om dessa processer är på väg ut - och många av min sambos arbetskamrater har dött i lungcancer. Asbest är helt ofarligt när det sitter fast eller är inkapslat. Det är först när material innehållande asbest börjar bearbetas som fibrer kan frigöras och bilda ett damm som vid inandning kommer in i kroppens luftvägar. I omfattande genomgångar av den vetenskapliga bevisningen vad gäller hälsorisker orsakade av exponering för asbestfibrer har konstaterats att alla former av asbest kan orsaka asbestos, lungcancer, mesoteliom och andra sjukdomar. I denna tickande miljöbomb skall man alltså ha plats för 9000 kistgravar. Sedan kommer en annan fråga, nämligen grundvatten. Järvafältet är i stort sätt en gammal sjöbotten och under våren är hela fältet täckt med små eller större vattenpölar. Sålunda måste man gräva mycket djupt så att inte kistor flyter upp. Den moderna människan tar inte med sig i graven bara sin lekamen utan även spår av mediciner och amalgam, som inte försvinner utan blir kvar i jorden och söker sig i vattendragen. Hur skall allt detta gå ihop med Järvafältets ekologiska odlingar, betande kor, djurriket, fågellivet, växter – och med de tiotusentals människor som bor runt Järvafältet? Som jag har förstått har man tagit vattenprover på Igelbäcken, men proverna har inte redovisats. Vad har man att dölja där? Igelbäcken munnar ut i Brunnsviken. I bäcken lever inte bara grönlungen, utan även gädda, abborre och öring samt signalkräftor. Den planerade begravningsplatsen kommer oundvikligen att drabba såväl Igelbäcken som också i ett längre perspektiv Brunnsviken för all framtid. Jag anser att hela projektet är djupt oetiskt!

MS

Jag vill meddela följande klagan på Dnr 2006-16107. Det måste vara förkastligt samhällsekonomiskt. Först flytta en fungerande verksamhet som skall försöka etablera sig på nytt ställe med förmodligen inte samma förutsättningar. Anlägga en ny begravningsplats på platsen för den fungerande verksamheten... Vore det inte lämpligt att bygga gravningsplats på den mark som kanske erbjuds den fungerande verksamheten? Då blir det en etablering i stället för två!?!?! Hur skall man få bygglov för begravningsplatsen på Granholmstoppen? Hur klarar man de tekniska egenskaper som är krav i plan och bygglagen kap 8 §4?

-Beständighet, Granholmstoppen sjunker. Fyller man på så är risken att man lyfter E18 igen. Det var därför man slutade med att bygga en skidbacke på 60-70-talet. Vad händer om man börjar gräva bort massorna i ena delen?

-Lämplighet, Granholmstoppen kan inte anses vara lämplig för ändamålet.

-Tillgängligheten, hur ska man klara tillgängligheten? Blir en lång ramp!

Och sist men inte minst, ekonomin, en stor okontrollerad risk..

LK

Härmed föreslår undertecknad en bättre begravningsplats helt nära Barkarby vackra kyrka, nära pendel, T-bana, buss och restauranger och köpcentrum samt med befintliga parkeringsplatser. Björk och lövskog ger upptag av tungmetaller och bör inordnas i gravplatsen.!

J och A

Vi är emot att bygga begravningsplats i ett så fin och härligt ställe som Järva DGP!!!

HF

Hur detta ens är uppe på förslag är helt ofattbart och skamligt. Detta skulle innebära att mota bort och slakta en väl fungerande och växande verksamhet till förmån för en begravningsplats med kistgravar. Prioriteringen är helt skev och tillvägagångssättet helt enkelt absurt. Järvas disc-golfbana är rankad som en av världens bästa och spelare från hela världen vallfärdar hit för att uppleva den, inspireras och spela. Sporten Disc golf, (på svenska Frisbee-golf) är en stort växande sport både i Sverige, men även globalt och många tusen spelare använder Järvas banor varje år. Det är en otroligt lätt sport att börja med och kräver väldigt lite kostnad eller investering hos spelaren. Denna bana är en stolthet för sporten och för Sverige. Denna växande, roliga och inkluderande sport rimmar enligt mig väldigt väl med den vision som ni har för Järva, med Järvalyftet. <http://bygg.stockholm.se/visionjarva>

Att lägga ner denna internationellt hyllade bana som även huserar stora världsmästerskap med internationellt mediabevakning vore både befängt och hemskt. Speciellt i förmån för en begravningsplats. Vilken tragisk utveckling. Jag är medlem i FrisbeeFrämjandet som ligger under riksidsrottsförbundets paraply. Vi har Järva som den naturliga platsen för att utöva sporten, både vad gäller utbildningar, tävlingar eller träning. Jag ber er att göra en ordentlig inblick i denna fantastiska bana som årligen glädjer och utvecklar tusentals med människor från alla världens hörn. Att riva den vore verkligen ett tragiskt misstag.

AP

Jag är ordförande i Järva Disc Golf Club. 2014 startade vi Järva Ungdomssatsning med målet att ge barn och ungdomar i de närliggande områden till Järva ett intressant och billigt alternativ för sysselsättning. Satsningen har varit väldigt populär och många barn och även deras föräldrar uppskattar denna enkla, lättsamma och sociala träning som discgolfen ger. Att ta bort detta alternativ känns som en motsägelse av den framtidsbild som föreslår att det i Järva friområde successivt utvecklas mötesplatser med olika aktiviteter anpassade till friområdet, Järva är ett friområde som är väldigt anpassat för just discgolf. I detaljplanen står det att "För utövare av discgolf i regionen kan detta få negativa konsekvenser". Detta påstående är otroligt nedlåtande på flera plan och om man bryter ner citatet i olika delar och börjar med "...regionen..." så är detta så fullständigt felaktigt då Järva Disc Golf Park anses världen över av de främsta inom sporten som en av världens absolut bästa banor, det kommer busslaster från hela Europa med discgolfare som vill prova att utöva sporten på denna speciella plats. Vidare i citatet nämns "...kan detta få negativa konsekvenser" där ordet **kan** visar på den okunskap och ovilja att lyssna från de som ligger bakom förslaget. Förslaget skulle vara förödande för en av Skandinavians absolut snabbast växande sporter. Jag, Järva Disc Golf Club och en hel sport motsäger oss detta förslag och hoppas att en annan bättre och mindre kränkande lösning tas fram.

HP

Järva Discgolfpark. Drömläge. Inte bara för er utan också för oss besökare. Jag är ordförande i en av dom mest aktiva frisbegolfclubbar i Finland. Våra spår är bland dom 500 i Finland, men också en av dom några få med 27 fairways/busslinier (eller vad dom kallas för, ni vet). Det är antalet fairways som lockar besökare, så som Järva Discgolfpark. Hos oss i Akaa, Finland, så under de senaste åren har antalet spelare och besökare kraftigt ökat, vilket har vår hemstad Akaa lagt märke till och kan dra nytta av i sin annonsering. Tävlingar och spelare kommer och går och besökarna använder de lokala företagarnas tjänster precis som hos er i Järva Discgolfpark. Jämfört med många andra idrottsgrenar så är detta också rätt så billigt och också därför lockande. Det är inte pengar som avgör utan dom flesta har möjlighet att spela frisbegolf och njuta av natur och träning. Kyrkogård gör inte samma sak? Hoppas att ni sparar Järva Discgolfparken. Vi - 35 medlemmar - gjorde startresan för perioden denna gång till Järva Discgolfpark för en vecka sen och alla vi tyckte att Järva Discgolfpark hade de bästa spåren någonsin. Vi träffade där en grupp från Helsingfors och en från Uleåborg. 50 spelare från Tammerfors kommer dit i juli för att inte tala om European Masters tävlingens besökare. Har ni verkligen råd med kyrkogård just i Järva Discgolfpark?

J-EG

Jag avstyrker bygget av Järva begravningsplats på Granholmstippen. Det finns inga rationella skäl för att förlägga en begravningsplats på en före detta tipp som geologiskt flyter på en tidigare sjö och vars tippmassor ej är lättgrävda. Det är inte heller tillräckligt visat att läckage från begravningsplatsen inte skadar vattenmiljön i Igelbäcken. Begravningsplatsen inkräktar även på naturreservatet. Dessutom är den nuvarande markanvändning som Järva discogolfpark driver av hög kvalitet. Vi som bor i området har inte blivit direkt tillfrågade om begravningsplatsen.

EMB

Jag motsätter mig byggandet av en begravningsplats vid Granholmstippen på Järvafältet, förslaget "Öarna". Det finns en rad anledningar till att motsätta sig dessa planer. Området är viktigt för de boende runt om, en begravningsplats skulle förändra vår tillgänglighet till naturområden, det skulle förändra karaktären på området på ett i min uppfattning beklagligt sätt och det skulle vara väldigt kostsamma begravningsplatser eftersom marken inte är lämplig för detta syfte. Det ligger dessutom en frisbeegolfpark här sedan länge som är i världsklass. Det finns ett område, Hägerstalund, som skulle lämpa sig mycket bättre till att planera en begravningsplats på. Jag förutsätter att mina reservationer här ger mig rätt att överklaga om ett beslut skulle fattas att gå vidare med planerna för Granholmstippen/Öarna.

MN

Ni borde låta Järva discogolfparken vara. Vet ni riskerna med att ha kistbegravning. Människor kan bli sjuka eftersom ni har kistbegravning. Vad händer om det läker likvatten. Bygg den längre ifrån bostäder. Många människor vill inte ha en begravningsplats där. Lyssna ni på oss.

BOP

Jag motsätter mig anläggandet av en begravningsplats vid Granholmstippen! Jag flyttade till Hjulsta 1981. Redan tidigt hörde jag att det talades om att det borde, ja behövdes, förläggas en begravningsplats till Järvaområdet. Och det har det talats om hela tiden jag bott här. Nästan hela tiden har det varit området vid crossbanan vid Hägerstalund det talats om. För mig, som är mycket ute på Järvafältet, var det mycket enkelt att inse varför. Området från crossbanan, längs med, och öster om, Norra Kolonnvägen bort mot DN området är perfekt! För något år sedan pekades helt plötsligt Granholmstippen ut. Jag trodde inte mina öron. Tippen är avfall och sprängmassor från byggandet av Södra Järva som deponerats i ett gammalt träsk. Det är svårt att hitta en sämre plats för kistbegravningar. Granholmstippen är av oerhört stor betydelse för friluftslivet på Järva. Nu ska det läggas en död hand över

området. Det påstås att öarna inte kommer att hindra friluftslivet, och enligt den information som lämnats ska det gå att grilla i områdena mellan öarna, men det får inte bli för livat, fotboll är direkt olämpligt o.s.v., ja allt sådant som är olämpligt på gräsplaner på eller direkt intill kyrkogårdar kommer att vara olämpligt, eller förbjudet här också. Jag tycker själv dylika aktiviteter är olämpliga, men de hör till friluftslivet i området, varför friluftslivet definitivt hindras. En annan sak som helt kommer att försvinna är discogolfen. Discogolfbanan har medfört att hela området har rensats och gjorts tillgängligt på ett sätt som det inte var innan. För den som är mycket ute på fältet är skillnaden enorm. Jag idkar inte discogolf själv men jag har vänner som gör det. De menar att Järva Discogolfpark hör till Europas förnämsta. Skulle ni kunna tänka er att förlägga en begravningsplats på Wembley eller Camp Nou? Uppenbarligen. Visst, jag vet att fotboll är oerhört mycket större än discogolf, men proportionerligt är det detsamma. Här ute känns det som om Stadshuset skiter i oss som bor här. Att vi har en berömd bana i Tensta: bort med den! är ha något gott att säga om Tensta. Jag kan slå vad om att ifall tippen hade legat vid Kista hade det aldrig diskuterats om en begravningsplats, utan om hur skyddsvärt området och banan hade varit. Det är inte som så att jag menar att kyrkogården bör förläggas någon annanstans än på Järva, som Gärdet, Lilljansskogen eller Grimsta. Jag menar enbart att det bör väljas en bättre plats. Området vid crossbanan jag nämnde tidigare anser jag fortfarande är det bästa, både som kyrkogård och för friluftslivet. Hör jag att det körs på crossbanan är det ingen idé att bege sig till Hansta. Förutom oväsendet som stör på långt håll ligger det rena Lützendimman av damm vida i vindriktningen om det är torrt. Jag är medveten om att den förra majoriteten förlängde kontraktet med crossbanan, som jag ser det i syfte att se till att det alternativet skulle omöjliggöras. Jag anser ändå att alternativet lever, även med detta kontrakt. Genom att planera kyrkogården längs Norra Kolonnvägen skulle kommunen kunna börja arbetet i andra ändan, d.v.s. i nordost. Hänsyn måste självklart tas till förbifarten när utsträckningen i den riktningen läggs fast. Den förra majoriteten pratade mycket om behovet av att röja området på blindgångare. Hade det funnits blindgångare under crossbanan hade vi vetat det. Vibrationerna i marken hade fått åtminstone någon att gå av. Jag vet hur lite det rör sig om. För ett halvsekel sedan, preskriberat, desarmerade jag och några andra i batteriet en blindgångare på ett annat skjutfält. Marginalen var mindre än ett hårstrå. Eftersom området ligger rakt under anflygningen till Barkarby flygplats tror jag inte området varit målområde. Både för plan som kraschat och för räddningspersonalens säkerhet. Undersökningar måste självklart göras. Friluftslivet lär påverkas minimalt, jag har sprungit på fler rävar där än människor. För den som vill ut i skogen finns ju fortfarande Hansta norr om

Kolonnvägen, och det är där jag stöter på människor idag. När kontraktet med motorbanan går ut görs sedan kyrkogården klar i hela området. Crossbanan är dock olämplig för kistbegravningar p.g.a. bäcken. Ett annat alternativ är området kring Hästa klack mellan Akallälänken och Norrviksvägen. Det är inte lika bra som det förra men oerhört mycket bättre än Granholmstippen.

Sent inkomna yttranden

JA

Vet att jag är en dag sen och därmed missat rätten att överklaga, men kanske mina synpunkter ändå kan vara av intresse - hoppas jag. Att bygga en begravningsplats på Järvafältet är positivt på några sätt eftersom jag gissar att detta inkluderar mycket grönska och att det blir fler som bryr sig om allt högljutt buskörande med motordrivna fordon som idag är ett stort problem. Men att låta Järvafältet ge plats till 9000 kistor ställer jag mig mycket tveksam till. En minneslund där folk kan sprida aska låter väl ok - antal kistor är begränsade (för hur många år framåt är detta en lösning?) och dessa kommer att låsa en yta under väldigt lång tid. En minneslund borde kunna samsas med disk golfbanan. Vore synd om den, med dess välvårdade ytor, fick stänga. Att bygga en begravningsplats i Järvaområdet är en service som helt säkert många skulle bli glada för. Men att än mer förstärka den redan skeva samhällsbilden i vårt område ska då läggas i den andra vågskålen. Så snälla beslutsfattare – tvinga oss hellre att byta områden med varandra och mötas! Det är då vi integreras. Bygg inte olika världar av religiösa hänsynstaganden. Och förminska inte betydelsen av ordet religion till orden "olika kulturer". Är mycket positiv till att flytta statliga myndigheter till utsatta områden ex Rinkeby, Tensta, Hjulsta el. Husby. Med samma syfte som regeringar fört fram denna idé kan man diskutera att bygga en begravningsplats för Kistor i exempelvis Solna, Sundbyberg, Danderyd eller Täby - i ett "ur-svenskt" välbeställt område. Bott i Kista drygt 20 år, varit och är verksam i ungdomsverksamhet (Kista SC) och jobbar dessutom på en statlig myndighet. Jag vet att en begravningsplats än mer skulle cementera mycket av sådana problem som politiker hittills inte funnit en lösning på.

KWT

Jag är motståndare till begravningsplatsen på Järva discgolfbanas plats. Kyrkan är skild från staten och att ta religiösa hänsyn är inte mig inte prioriterat. De som har flyttat till Sverige har valt att flytta till ett sekulariserat land vilket medför såväl fördelar som nackdelar.

ML

Nej tack till begravningsplats på Järva. Räcker det inte nu med allt vansinne?! Att förstöra den fina anläggningen är helt sjukt! Lägg det ute på nån landsbygd med mark som inte används istället!!!

HKA

Vad händer?? Jag fick veta häromdagen att den välbesökta vackra och populära banan ska göras till begravningsplats för muslimer Järvaområdet! !??? Är det ett skämt? Jag kan inte tro att det är sant. Detta är det enda naturområdet mitt i Järva där alla dessa områden söker natur rekreation osv. Jag promenerar själv där ofta med mina hundar. Jag bor i barkarby och det finns inget annat! Många har köpt bostäder runt området där det just lockats med närhet till järvafältet. Och nu ska vi promenera/jogga/rasta hundar runt en begravningsplats? ? Det är väl dessutom bara en tidsfråga att den växer o upptar en större del?? Och att dessutom köra över en uppskattad o vacker befintlig verksamhet är helt galet! Kan man göra så??? Jag som boende har inte fått NÅGON info om detta förrs tidsfrist för klagomål gått ut. Hur ska man då kunna ha en chans att säga sin mening? Nej. Helt bisarrt om ni gör detta. Såklart finns det andra platser att utnyttja utan att förstöra Järvafältet!! Protest! !!!

DE

Självklart måste nämnden säga nej till förslaget om en begravningsplats på en soptipp, som dessutom förvandlats till en idrottsanläggning i världsklass. Järva discgolfpark är ett dåligt och ogenomtänkt alternativ för en begravningsplats.

Övrigt

En digital namninsamling med 7275 namn (den 2016-05-16) har även inkommit.

Synpunkter inkomna under samråd och utställning som ej tillgodosetts

Följande synpunkter från samråd och granskning som framförts inom ramen för vad som är möjligt att påverka inom planprocessen har inte tillgodosetts:

- Att inte möjliggöra för en begravningsplats på den aktuella platsen alternativt att planlägga för en mindre begravningsplats
- En hårdare reglering i planen vad gäller bland annat gestaltningsfrågor, materialval och trafikangöring.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Planprocessen

Samrådsprocessen har följt Plan och bygglagen och kontoret har gjort bedömningen att den är förenlig med stadens översiktsplan och Vision Järva 2030.

Behov av begravningsplats

Kyrkogårdsförvaltningen har gjort bedömningen att behovet av mark för framförallt kistgravsättning är stort. Enligt tidigare prognoser så har vid år 2020 all befintlig mark för kistgravar tagits i bruk i västra Stockholm. Stadsbyggnadskontoret ser ingen anledning att ifrågasätta Kyrkogårdsförvaltningens bedömning av behov av antalet gravar. Kyrkogårdsförvaltningens intention är att den nya begravningsplatsen inte ska reserveras för några enskilda grupper utan för allas behov. Begravningsplatsen ska innehålla gravkvarter, urngravkvarter, minneslundar, askgravar, askgravplatser samt särskilda kvarter som möter behov från olika trosinriktningar. Samhällsutvecklingen kan medföra att andelen kremationer ökar ytterligare och därmed kan även form och innehåll på begravningsplatsens utbyggnad förändras över tiden. Detaljplanen reglerar var kistgravar tillåts inom planområdet, men det är inget som hindrar att det anläggs andra typer av gravar inom dessa områden om behovet skulle förändras.

Planområdets omfattning

Ett programsamråd för begravningsplatsen hölls under hösten 2012. Området som redovisades i programhandlingarna sträckte sig från nuvarande Akallalänken och inkluderade Granholmstoppen samt ett område sydöst om toppen. Stadsbyggnadsnämnden beslutade i mars 2013 att ett programarbete skulle påbörjas för området vid Hjulstamotet – Stockholmsporten. Programområdet överlappade den västra delen av programområdet för begravningsplatsen och stadsbyggnadsnämnden beslutade därför i december 2013 att planområdet för begravningsplatsen skulle skjutas österut. Ytan i väster som utgick i och med beslutet uppgick till 19,5 ha. Till samrådsförslaget tillkom ytor öster om programområdets gräns, totalt ca 3,6 ha. Förändringen av planområdet handlar därmed inte om någon större förskjutning österut, utan snarare om att en yta i väster utgick. Projektet Stockholmsporten som det är avgränsat i StartPM, går delvis in i Igelbäckens kulturresevat. Det krävs synnerliga skäl för att upphäva delar av ett kulturresevat, vilket är något som kommer att studeras vidare under processens gång. Under plansamrådet framförde Föreningen Rädda Järvafältet kritik mot projektet Stockholmsporten, men då begravningsplatsen är ett separat projekt kan inte staden inom ramen för begravningsplatsprojektet hantera frågeställningar som gäller Stockholmsporten.

Stadsbyggnadskontoret har ett politiskt uppdrag att utreda bebyggelse inom Stockholmsportsprojektet vilket är en förutsättning för planläggningen för begravningsplatsen.

*Befintlig verksamhet på platsen (Järva Disc Golf Park)
Motiven till lokaliseringen av begravningsplatsen till
Granholmstoppen och de politiska beslut som har tagits under
processen redogörs för i planbeskrivningen på sidan 7.*

Den 15 oktober 2015 godkände stadsbyggnadsnämnden redovisningen av plansamrådet och uppdrog åt kontoret att ställa ut planförslaget. I samband med beslutet gav nämnden kontoret ett uppdrag att studera om den nu existerande verksamheten, Järva Disc Golf Park, under en övergångsperiod kunde fortsätta på platsen, alternativt om en alternativ lokalisering för verksamheten gick att hitta. En diskussion förs just nu mellan flera av stadens berörda förvaltningar och verksamhetsutövaren om en alternativ lokalisering.

Eftersom begravningsplatsen byggs ut etappvis bedöms drygt hälften av dagens banor kunna existera sida vid sida med begravningsplatsen under den första etapputbyggnaden. Dock kan inte verksamheten i sin helhet i samma omfattning som idag kunna bedrivas. Det vill säga att genom en etappsvis utbyggnad kommer ytor för drygt hälften banorna att finnas kvar, det är sedan upp till verksamhetsutövaren att bestämma om verksamheten fortsatt går att driva.

När staden växer behövs avvägningar göras mellan enskilda och allmänna intressen. Det finns ett behov av en begravningsplats i de nordvästra delarna av Stockholms stad och planerna på en begravningsplats i Järvaområdet har funnits sedan 60-talet. Mot bakgrund av en växande storstad måste mark säkerställas långsiktigt för begravningsändamål i nordvästra Stockholm; behovet av kistgravar är stort och möjligheten att tillfredsställa detta behov inom närområdet är mycket begränsad. Efter att staden utrett flera olika alternativ har Granholmstoppen bedömts vara det mest lämpliga alternativet. Järva Disc Golf Park är ett uppskattat och populärt inslag i Järva friområde och en uppskattad verksamhet lokalt, nationellt och internationellt. Stadsbyggnadskontoret bedömer dock att det allmänna intresset av en begravningsplats för den alltmer växande befolkningen väger tyngre än denna verksamhet. Järva Disc Golf Park är inte beroende av att ligga på den specifika platsen utan skulle kunna förläggas till annan plats med rätt förutsättningar.

Fordons-, gång- och cykelvägar

Samtliga vägar för fordon och gång- och cykelvägar ligger på kvartersmark för begravningsändamål, detaljplanen reglerar därför inte bredd och utformning av dessa. Under gestaltungsprinciper anges principer för vägarnas utformning gällande bredd och material. Principerna anger att vägarna ska utformas som grusvägar anpassade efter den vägstandard som finns inom kulturresevatet och inom begravningsplatser för att minska den fysiska och visuella påverkan på kulturmiljön.

Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för att vid ett anläggande av vägar och gång- och cykelvägar utforma dessa på ett lämpligt och framkomligt sätt. För att anlägga körbar väg eller parkeringsplats och uppföra helt ny byggnad eller anläggning (till exempel begravningsplats) krävs resevatstillstånd. Ansökan om resevatstillståndet lämnas på remiss till Trafikkontoret. Trafikkontorets synpunkter vidarebefordras till kyrkogårdsförvaltningen som underlag för projekteringen, resevatsansökan samt hantering av gång- och cykelvägar under byggtiden.

Tillgänglighet

Vägarna och gång- och cykelvägarna inom planområdet kommer att ha en lutning på 1:20. Enligt ALM 2 § 7 (Boverkets föreskrifter och allmänna råd) bör en gångyta vara så horisontell som möjligt – eftersom en längsanslutning brantare än 1:50 kan vara svår att använda för personer med nedsatt rörelseförmåga. Föreskrifterna och de allmänna råden gäller om det med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt inte är orimligt (ALM 2 § 1). Eftersom Granholmstoppen och områdena kring den är mycket kuperade kan inte föreskriften om en lutning på 1:50 anses rimlig och avsteg bedöms kunna göras. Varje gravkvarter kan angöras med bil. Vilplan kommer att anläggas längs med gång- och cykelvägarna.

Parkering

Under samrådsförslaget redovisades de föreslagna platserna för parkering med illustrationslinjer på plankartan. Dessa togs bort för att underlätta plankartans läsbarhet. Parkeringen kommer att placeras på lämpliga platser inom kvartersmarken för begravningsplatsen. I anslutning till ceremonibyggnaderna planeras för ett tjugotal parkeringsplatser, i övrigt inom begravningsplatsområdet föreslås parkeringsfickor längs landskapsvägen i närheten av begravningskvarteren. Parkeringsplatser för rörelsehindrade planeras att anläggas efter behov vid alla begravningskvarter.

Anpassning till befintligt vägnät

Det befintliga vägnätet kommer att i så stor utsträckning som möjligt användas då de nya vägarna anläggs, vilket innebär att

det historiska vägnätet bevaras och förvaltas. Planområdet utgörs till stor del av kuperad mark vilket innebär att det befintliga vägnätet även kommer att behöva kompletteras med nya sträckningar för att alla gravområden ska kunna angöras på ett tillgängligt sätt. För att undvika stora ingrepp i kulturreseptatet kommer vägarna att utformas som grusvägar anpassade efter den vägstandard som finns i kulturreseptatet och som samspelar med landskapet.

Tidens väg

Tidens väg ligger inte inom planområdet och kommer inte bli aktuell att användas för viss fordonstrafik innan det sista steget i den sista etappen av begravningsplatsen byggs ut (uppskattningsvis ca 2050). En stor del av den sträckan av Tidens väg som angränsar till planområdet trafikeras redan idag av motortrafik, till gödselanläggningen väster om området samt till Fortums anläggningar. Alternativet till att inte använda Tidens väg för utfart har utretts och skulle innebära att en ny väg parallellt med Tidens väg måste anläggas. En parallell väg skulle innebära schaktningar och ingrepp i landskapet som skulle påverka miljön och kulturlandskapet. Stadens intention är att minimera ingreppen i Granholmstoppen samt bygga så få nya vägar som möjligt. Det föreslagna vägnätet på och runt begravningsplatsen är anpassat efter befintliga vägar och standard på dessa, vilket innebär att ett alternativ att avsluta med en vändplan och leda tillbaka trafiken över toppen skulle göra att bredare vägar krävs och att trafiken inom begravningsplatsen och över Granholmstoppen skulle öka. Motortrafiken inom området kommer att bli mycket begränsad och Tidens väg kommer i framtiden att trafikeras av enkelriktad trafik och därför inte behöva breddas. Vägarna inom begravningsplatsen kommer inte att asfalteras, vilket innebär att det inte finns någon intention att asfaltera Tidens väg. Sammanfattningsvis bedömer stadsbyggnadskontoret att alternativet att använda Tidens väg när det blir aktuellt för det sista steget i den sista etappen anläggs är en mer lämplig lösning än att anlägga en ny parallellväg eller att leda tillbaka trafiken över toppen. Dock låser inte detaljplanen fast något av alternativen utan alla alternativ är möjliga vid den framtida utbyggnaden. Då Järvafältet och Tidens väg förvaltas av trafikkontoret kommer en diskussion mellan trafikkontoret och kyrkogårdsförvaltningen att föras kring frågan.

Angöring till planområdet

Trafikförvaltningen har lämnat synpunkter på gångvägar mellan planområdet och den kommande kollektivtrafiken samt utformning av den planerade busshållplatsen. Dessa frågor ligger utanför denna detaljplan men synpunkterna lämnas vidare till exploateringskontoret och trafikkontoret.

Angöringen till begravningsplatsen kommer att ske från den framtida dragningen av Akallalänken. Då Akallalänken inte är färdigprojekterad än har inte angöringen till den tagits med i detaljplanen för begravningsplatsen. Området mellan den framtida Akallalänken och begravningsplatsen är i dagsläget inte detaljplanelagt vilket möjliggör för en framtida anslutning utan krav på ny detaljplan.

Buller

Efter utställningen har en kompletterande utredning gällande Akallalänken tagits fram samt att bullerutredningen har uppdaterats med siffrorna som Trafikverket anger i sitt yttrande.

Det finns inga riktvärden för buller på begravningsplatser. Naturvårdsverket har på ett regeringsuppdrag redovisat förslag till riktlinjer för trafikbuller i friluftsområden och parker samt andra rekreationsytor i tätorter. Dessa är dock inte fastställda. Begravningsplatsen bedöms kunna ses som rekreationsyta inom tätbebyggelse och i de föreslagna riktlinjerna ligger gränsen för dessa på 55 dBA. De framtagna bullerutredningarna visar att utan bullerskyddsåtgärder, med den utbyggda förbifarten och med den nya dragningen av Akallalänken, kommer stora delar av området få ekvivalenta ljudnivåer runt 55 dBA och vissa delar ljudnivåer även upp mot 60 dBA. Idag finns en ca 1 meter hög och 250 meter lång skärm mellan överdäckningen och Tenstastråket mot området för begravningsplatsen. En översiktlig beräkning i den reviderade bullerutredningen visar att skärmen (vid förutsättning att den är helt tät) har relativt god effekt i områdets sydöstra del. Ytan som har ljudnivåer under 55 dBA blir större och ingen del av området för begravningsplatsen beräknas ha nivåer över 60 dBA. Gestaltungsprogrammet beskriver vissa punktvisa bullerdämpande åtgärder inom begravningsplatsen för att skapa platser för ro. Exempelvis kan det handla om ljudgestaltning med vatten som maskerar trafikbullret eller trädplanteringar. Särskild hänsyn till ljudmiljön ska tas vid ceremonibyggnaderna där taluppfattbarheten är viktig. Kyrkogårdsförvaltningen har möjlighet att sätta upp bullerskyddande åtgärder mot vägarna, exempelvis bullerskärmar, det är dock inget som detaljplanen reglerar. Vid ett eventuellt uppförande av bullerskydd längs med E18 kommer en dialog mellan fastighetsägaren och Trafikverket att ske.

Vattenhantering

I Miljökonsekvensbeskrivningen av vattenhantering på Järva begravningsplats beskrivs att planerad dränering bedöms minska föroreningsläckage från förorenade massor genom att nederbördens perkolation till djupare delar av toppen förväntas minska. Miljökonsekvensbeskrivningen av vattenhanteringen

beskriver även att gravarna ska utformas med minst 1 m omättad zon under nedre kistnivå vilket ger både effektiv avdödning av smittämnen och god näringsretention. Dränvattnet kommer sedan att ledas till en våtmarksmiljö som bedöms utgöra en effektiv extra smittämneshälsande miljö. Intentionen är att vattnet från våtmarken kommer att vara av sådan kvalitet att det sedan kan ledas ut i Igelbäcken. Den ökade vattentillförseln är positiv för Igelbäcken. Hanteringen av dränvatten och lakvatten regleras inte i detaljplanen, utan flera lösningar är möjliga. Om det vid en framtida utbyggnad av begravningsplatsen krävs att dränvatten från begravningsplatsen samt lakvattenpåverkat dagvatten måste ledas bort och kopplas på det kommunala ledningsnätet medger detaljplanen att en mindre pumpstation får uppföras på prickmark. Hur anslutning ska ske och hur ledningar ska dras kommer att utredas närmre i ett projekteringsskede. Ledningsfrågorna hanteras senare i avtal mellan kyrkogårdsförvaltningen och Stockholm Vatten VA AB. Stockholm Vatten VA ABs synpunkter vidarebefordras till kyrkogårdsförvaltningen för information.

Frågan om begravningsplatsen och den föreslagna våtmarkens påverkan på Stockholm Vatten VA ABs befintliga ledningar och anläggningar och har utretts under planprocessen. Utredningen visar att det med tekniska åtgärder går att säkerställa att dessa inte kommer att utsättas för negativ påverkan. Stadsbyggandskontoret gör bedömningen att frågan därmed har hanterats i planarbetet. De föreslagna tekniska åtgärderna regleras inte i detaljplanen, vilken lösning som är mest lämplig ska utredas vidare i projekteringsskedet. Stockholm vattens VA ABs kravställning gällande skyddsåtgärder regleras i avtal mellan Stockholm vatten VA AB och kyrkogårdsförvaltningen.

Geoteknik

Gravkvarteren är placerade med hänsyn till markens lämplighet utifrån geotekniska förutsättningar och med hänsyn till markens grundvattennivåer. Plankartan reglerar var dessa får placeras; på prickmark får kistgravar inte anläggas. Kyrkogårdsförvaltningen har under en längre tid följt upp sättningar i Granholmstoppen i ett antal kontrollpunkter. Utredningarna visar att toppen rör sig med 0,2-1,2 mm per år. Bedömningen är att sättningarna inte är större än att de tekniskt kan hanteras vid anläggningar av byggnader, vägar och gravkvarter.

Den geotekniska utredningen har kompletterats med ett geotekniskt PM som tydligare beskriver de geotekniska förutsättningarna för planområdet.

Granholmstoppens lämplighet för begravningsandamål ur etisk synpunkt

Granholmstoppen byggdes upp av sprängsten och byggmassor när tunnelbanan och stadsdelarna i Järva byggdes.

Kyrkogårdsförvaltningen har gjort provgrävningar i massorna. Alla gravkvarter kommer att byggas utifrån principen att massorna schaktas ur och skiftas ut. Sprängsten och jordmaterial kommer återanvändas där så är möjligt. Otjänligt material kommer att skickas på deponi. Jämfört med nollalternativet, att toppen bevaras som den är idag, innebär det en förbättring då delar av den förorenade jorden kommer att bytas ut. Kyrkogårdsförvaltningen har under projektets process träffat företrädare för olika trossamfund och fört en dialog kring förslaget och lokaliseringen av begravningsplatsen till Granholmstoppen. Med avseende på att marken kommer att schaktas och skiftas ur, samt att företrädare för olika trossamfund varit med i dialogen gör stadsbyggnadskontoret bedömningen att Granholmstoppen är lämplig för begravningsandamål.

Vegetation och natur

Viss vegetation kan komma att behöva tas ned inom planområdet då gravkvarteren och våtmarken anläggs. Dock regleras avverkning av skog eller enstaka träd med en diameter av 60 cm i reservatsbestämmelserna. Viss nyplantering kan bli aktuellt i syfte att förstärka spridningssambanden. Förtätning och röjning genomförs i den mån de rumsliga, kulturlandskapsmässiga och gestaltungs-mässiga förhållandena tillåter.

Kulturresevat

Syftet med Igelbäckens kulturresevat är bland annat att säkra och utveckla ett stort och viktigt grönområde till ett aktivitetsfält för rekreation, friluftsliv, kulturell upplevelse, naturupplevelser, pedagogik, spontanidrott och socialt umgänge för de många människor som bor i närområdet samt för andra stockholmare. Kontorets bedömning är att detaljplanen sammantaget är i linje med syftet för Igelbäckens kulturresevat då planen kan bidra till en förstärkning av platsen som mötesplats bland annat genom att tillgängligheten ökar. De pedagogiska värdena kan ökas genom att de kulturhistoriska lämningar som finns inom området lyfts fram samt att de ekologiska spridningssambanden stärks.

Igelbäcken

Som underlag till detaljplanen har en hydrogeologisk utredning tagits fram samt en MKB för vattenhantering. Gravkvarteren är placerade utifrån markens lämplighet med avseende på dess geotekniska- och grundvattenförutsättningar. Plankartan reglerar var gravkvarteren kan inplaceras; inom prickmark får kistgravar inte anläggas. Intentionen är att vattnet från gravkvarteren ska

renas i en dagvattendamm och sedan släppas ut i Igelbäcken. Ett kontrollprogram kommer att upprättas för att säkerställa att vattenkvaliteten på vattnet från begravningsplatsen inte påverkar Igelbäcken negativt.

Rekreation och friluftsliv

En av de grundläggande tankarna bakom projektet är att begravningsplatsen i framtiden ska användas för både rekreation och begravning, i samklang med kulturresevatets och friluftslivets intressen. Planområdet är ca 43 ha stort, men det är enbart ca 14 ha som är planerade för kist- och urngravar. Intrånget i kulturresevatet begränsas således till områdena för gravar. Begravningsöarna är inpassade i terrängen efter lämpliga markförutsättningar som nivåskillnader och grundvattnets försättningar samt tar hänsyn till de fornlämningar som finns i området. Begravningsöarna är väl avgränsade för att tydliggöra att inom dessa områden ska särskild hänsyn och respekt visas. Övriga ytor kommer att utgöras av öppna natur- och vattenområden där det går att ströva fritt. Ytorna mellan begravningsöarna ska kunna användas för rekreation och friluftsliv. Det ska fortsatt vara möjligt att rasta sin hund, åka skidor eller jogga i mellanrummen mellan öarna. Barnen ska fortsatt kunna åka pulka i området och den nya våtmarken kan ge utrymme för naturexkursioner. Däremot ska det inte vara möjligt att göra detta inne i gravkvarteren.

Kyrkogårdsförvaltningen planerar för betesdrift med får och intentionen är inte att det ska sättas ut fårstängsel runt hela området, utan vid en eventuell fårhållning ska fåren vallas med herde eller med hjälp av flyttbara stängsel. Betesdriften är inget som regleras i detaljplanen utan regleras via avtal.

Fornlämningar

Till antagandehandlingarna har informationen gällande fornlämningar i planbeskrivningen uppdaterats. I plankartan har information gällande att alla markåtgärder inom fornlämningsområde måste tillståndsprövas enligt 2 kap. kulturmiljölagen, lagts till. Markeringarna för fornlämningarna har förtydligats genom att markeras med illustrationslinjer.

Gestaltning och planbestämmelser

I plankartan kommer sidhänvisning till avsnittet Gestaltungsprinciper i planbeskrivningen att justeras.

Detaljplanen reglerar en största byggnadsarea och en högsta höjd på byggnader. Plankartan reglerar att utformningen av gravområden; byggnader, murar och plank ska utformas i huvudsak enligt avsnittet gestaltungsprinciper i planbeskrivningen. Gestaltningen av begravningsplatsen bygger på att landskapet ska

kunna användas både för rekreation och för begravning. För att förena dessa intressen måste gravöarna avgränsas på ett tydligt sätt så att det blir enkelt att förstå var det finns begravningsfunktioner och var ytor för rekreation finns. Gränser och entrépartier får därmed en extra viktig funktion. De föreslagna nedsänkta hängarna och murarna utgör en tydlig avgränsning av begravningsöarna samtidigt som de inpassar sig i landskapet. Planken (benämnda som byggda hägn i gestaltningsprogrammet) och entrébyggnaderna är gestaltade för att avgränsa områden på ett sätt som mer bryter av mot kulturresevatet och på så sätt tydligt markerar gravområdena och entrépartier. De bildar en rumslig kontrast till landskapets mjuka gröna trädvolym. Gestaltningsprinciperna (som utgår från Gestaltningsprogrammet) som regleras i plankartan ger en tydlig bild av intentionen samt möjliggör för en viss flexibilitet inför framtiden. Begravningsplatsen ska byggas ut under lång tid vilket innebär att andra tekniska gestaltningslösningar kan tas fram under åren och bli aktuella när senare etapper anläggs.

Ceremonibyggnaderna placeras dels vid det nya vattenområdet i sydöst, dels på Granholmstoppens östra sluttning.

Ceremonibyggnaden i den första etappen är placerad på en plats längre in i området för att säkerställa en rofylld miljö i anslutning till den. En placering vid entrén hade inneburit en placering i ett mer bullerutsatt läge.

Ekonomi

I planarbetet gör kommunen en bedömning av vad som är lämplig markanvändning. Möjligheterna att genomföra planen ingår i bedömningen. Bedömningen av genomförbarheten grundas bland annat på kyrkogårdsförvaltningens beräkningar. I juni 2016 fattade kyrkogårdsnämnden beslut om fortsatt projektering och framtagande av handlingar inför beslut om genomförande av etapp 1 av projektet. I ärendet redovisades en sammanställning av projektkalkyler och förväntade kapitaltjänstkostnader samt driftkostnader när anläggningen tas i drift. Kostnaderna bedöms hanterliga i förhållande till nämndens budget och nuvarande begravningsavgift. I de kostnadskalkyler som tagits fram har en mycket hög risk räknats in på grund av att markens beskaffenhet i området kan ställa krav på saneringsarbeten samt stabiliseringsåtgärder inom gravområdena där kostnaderna delvis är okänd idag. Stadsbyggnadskontoret ser ingen anledning att ifrågasätta Kyrkogårdsförvaltningens bedömning av projektets genomförande.

Revidering efter granskning

Revideringar av planhandlingar har gjort dels utifrån inkomna synpunkter och dels utifrån stadsbyggnadskontorets egna vidare arbete. Revideringarna utgörs av tillägg, förtydliganden och redaktionella ändringar och bedöms som små revideringar. Stadsbyggnadskontoret bedömer att ändringarna inte är av så väsentlig grad att en ny utställning krävs.

Plankartan

- Sidhänvisningen till avsnittet Gestaltungsprinciper i planbeskrivningen har justerats.
- Fornlämningarna har fått en tydligare markering.
- Information gällande att alla markåtgärder inom fornlämningsområde måste tillståndsprövas enligt 2 kap. kulturmiljölagen har lagts till.

Planbeskrivningen

- **Buller.** Texten har uppdaterats utefter revideringar i bullerutredningen.
- **Fornlämningar.** Stycket har uppdaterats efter synpunkter från länsstyrelsen.
- **Vägar och trafik.** Rubriken Vagnät har förtydligats gällande hur anslutning till planområdet ska ske. Ett stycke om Tidens väg har lagts till för att förtydliga stadens intentioner gällande ett eventuellt nyttjande av vägen.
- **Gestaltungsprinciper.** Korrigering av språk samt text under rubriken Vagnät har förtydligats gällande vägnätets utformning.

Genomförandebeskrivningen

- **Etappvis utbyggnad.** Texten har förtydligats kring hur den etappvisa utbyggnaden ska ske.
- **Geoteknik.** Ett stycke har lagts till om markens förutsättningar samt upplysningar och krav inför projektering.
- **Skydd av befintliga ledningar och anläggningar.** Ett stycke har lagts till med information om att befintliga ledningar och anläggningar inom området ska skyddas från intrång av vatten från gravar och våtmark.

Övrigt underlag/utredningar

Efter utställningen har bullerutredningen kompletterats med nya uppgifter från Trafikverket. Den geotekniska utredningen har kompletterats med ett PM som tydligare beskriver de geotekniska förutsättningarna för planområdet.

**Stadsbyggnadskontorets sammanvägda
ställningstagande**

Utifrån inkomna yttranden har intressekonflikter mellan behovet av en begravningsplats och den pågående discgolfverksamheten samt mellan rekreations- och friluftslivets fortsatta nyttjande av platsen identifierats. I viss utsträckning ifrågasätts även lämpligheten att anlägga en begravningsplats på den aktuella platsen. Stockholm Vatten VA AB anser att planen inte har tagit tillräcklig hänsyn till deras befintliga ledningar och anläggningar inom planområdet. I den sammanvägda bedömningen av inkomna synpunkter bedömer stadsbyggnadskontoret att:

- frågan om den föreslagna våtmarkens påverkan på de befintliga ledningarna och anläggningarna inom området har utretts under planprocessen och därmed har hanterats i planarbetet. Utredningen visar att det med tekniska åtgärder går att säkerställa att dessa inte kommer att utsättas för negativ påverkan och åtgärderna för att hantera detta regleras i avtal mellan Stockholm Vatten och kyrkogårdsförvaltningen.
- behovet av en begravningsplats i västra Stockholm väger tyngre än intresset för bevarandet av den nuvarande verksamheten (Järva Disc Golf Park). En diskussion förs dock just nu mellan flera av stadens berörda förvaltningar och verksamhetsutövaren om en alternativ lokalisering för Järva Disc Golf Park.
- den föreslagna användningen för begravningsändamål är förenligt med kulturresevatets syften samt är förenligt med rekreations- och friluftsinteresset för Järva friområde. Förslaget är utformat på så sätt att området ska kunna användas både för begravningsändamål och för rekreation och friluftsliv. Begravningsöarna är inpassade i terrängen efter lämpliga markförutsättningar som nivåskillnader och grundvattnets förutsättningar samt är anpassade efter fornlämningar som finns i området. Övriga ytor kommer att utgöras av öppna natur- och vattenområden där det går att ströva fritt. Marken anses lämpad för begravningsändamål.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen och föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner förslaget och överlämnar det till kommunfullmäktige för antagande.

Monika Joelsson Vestlund
planchef

Sofia Eriksson
planarkitekt